TRANSCRIPT Techbro's, AI, verslaafd aan socials en dikke tetten op een cover. Met Felienne Hermans (afl. 281)

ML *met computerstem* 'Dit is een door mensen gemaakte podcast en dus kunnen er fouten inzitten', welkom bij DAMN, HONEY

START INTRO TUNE

NYD De podcast over shit waar je als vrouw van deze tijd mee moet dealen
ML Mijn naam is Marie Lotte
NYD En ik ben Nydia
ML Dit is aflevering 281. Eindelijk is het zover, vandaag hebben we feministische force op het gebied van anything DIGITAAL te gast: Felienne Hermans. Ze leert de jeugd programmeren en schreef een programmeertaal voor kinderen. Schrijft elke week een nieuwsbrief over AI. Is hoogleraar didactiek van de informatica aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Houdt van breien. Houdt van hardlopen. Houdt van de digitale wereld een stukje feministischer maken En het is een schande dat we haar nog niet eerder te gast hadden… sorry hoor. Welkom Felienne, fijn dat je er bent. Wij hadden eigenlijk verwacht dat je hier zou zitten breien.
NYD Ja, want dat doe je vaak tijdens opnames, toch?
FEL Ja, maar ik heb dus ook helemaal niks bij me.
NYD Teleurgesteld is wat ik zou willen zeggen.
FEL: Ik heb niet eens een mee, want ik fiets hier naartoe en dan fiets ik dadelijk weer naar huis, want ik heb het echt technisch gezien een vrije dag vandaag.
ML: technisch gezien…
NYD: technisch gezien… We hebben haar gegijzeld!
FEL: Ik heb helemaal niks bij me, geen laptop. Dus ook geen breiwerkje, helaas.
NYD: Maar we hebben wel een feministisch handwerkje achter jou gehangen, wat een luisteraar ooit naar ons heeft opgestuurd.
ML: Leuk hè?
FEL: wat super cool!
NYD: Breien en informatica. Is daar een link?
FEL: Jazeker. Het eerste soort computergeheugen werd gebreid en gehaakt. Dat werd echt met ijzerdraad in elkaar gehandwerkt door vrouwen. Veel vrouwen van kleur ook trouwens. Die hebben de eerste soort computergeheugen gemaakt. Echt met techniek uit de handwerk.

ML: Hè? Wat?! Echt? Maar, hoe... he?
FEL: Ik heb nog wel meer van dit soort feitjes!
ML: Hoe moet ik me dat dan voorstellen?
FEL: Als je het over de allereerste computers hebt, dan ben je het niet zozeer over digitale computers, maar over hele grote radiobuizen met draden, echt als een soort elektronica kit. En daarin werd dus nog heel veel echt gemaakt. Door mensen. Toen kon je nog niet de computer kopen in de winkel. Die werden echt door electrical engineers en zo gemaakt. En daar moest dus ook geheugen in. En dan moet je die draadjes met elkaar verbinden.
ML En dat werd door vrouwen…
FEL: Dat werd gebreid, gewoven.
ML: Oh my god, super vet!
FEL: En de vroege computertechniek is ook heel erg gebaseerd op weefgetouwen. Dus er werden geautomatiseerde weefgetouwen gemaakt in de industriële revolutie. En later kon je die aansturen met ponskaarten. Dat zijn van die papieren kaarten met gaatjes er in. En dan moet je je zo voorstellen dat dat soort nulletjes en eentjes zijn. Dus als er een gat in zit, dan is het een nulletje en anders is het een eentje. En die kaarten werden in eerste instantie gebruikt om patronen op weefmachines in te stellen. En diezelfde technologie werd later ook in vroege computers gebruikt. Dat stond dus de software op die kaarten waar ook de breipatronen op stonden.
ML: Ik heb er nu al zoveel geleerd.
NYD: Dit is meteen ook het bewijs dat je hier al lang een keer had moeten zitten, denk ik. En ook het bewijs dat je op heel veel onderwerpen heel veel weet.
FEL: Vooral als het over computers gaat.
ML: Ja, maar ik heb het idee dat ongeveer alles in het leven wel voor jou een link heeft met computers. En daarvoor you know everything.
NYD: Maar zometeen meer over de digitale wereld en hoe we die een beetje feministischer kunnen maken. Of dat kan, hoe we dat gaan doen, of wat al gebeurt. Maar eerst de feminisser. Onze openingsrubriek. Ik begin even bij Marie-Lotte. Heb je nog een femimisser?
ML: Ja, ik had het met iemand, over onze Vrij Nederland cover.
Een paar jaar geleden mochten wij op de cover van de Vrij Nederland. Fucking cool! Ik dacht ook -dat is ook een femimisser- de hele tijd op de grap was. Totdat het echt gebeurd was en we er echt op stonden, dacht ik, oh, blijkbaar is het wel echt! En ik was met iemand aan het praten daarover, die daar werkt. En hij had net een soort, ja, wat is het?
NYD: De cijfers gecheckt.
ML: De cijfers gecheckt van het archief ook en zo. En toen zei hij van, oh ja, want jullie… De editie met jullie op de cover heeft het best wel goed gedaan. En dan kan ik niet denken van,

oh leuk, mensen willen lezen over feminisme. Nee, ik denk dan ja, dat komt natuurlijk door de tieten. Want ik stond er niet, ik stond er zonder BH op. Je zag mijn tieten vrij prominent. Ik kreeg ook op Facebook wel, zag ik wat opmerkingen van nou, de meloenen hangen er weer goed bij.

NYD: En ze hingen er goed bij!

ML: En ze hingen er goed bij!

NYD: Gorgeous!

ML: Maar ik kan dan dus niet denken, oh mensen vinden dat interessant en kopen het. Nee, ik denk dan, oh mensen slaan aan op, of mannen slaan aan op de tetten en die kopen het.

NYD: En de grap is, jij stuurde naar mij, dat je dit feitje had gehoord en toen stuurde ik meteen terug. Ja, kom door die wijven op de cover! Echt zo erg! Allebei dachten we dit meteen.

ML: Verschrikkelijk! Nydia.

NYD: Goed, ik ben dus fan van Muse. Ken je Muse?

FEL: Ja!

NYD: Toevallig ben je ook fan van Muse? Heb je ook gevoelens?

FEL: Ja, dus ik vond één nummer van hun, Will of the People, dat hoorde ik en dacht ik, oh dit is echt zo vet. Maar eigenlijk al hun andere nummers vind ik een beetje saai.

NYD: Oh ja, oké, nou goed. Zij hebben dus heel veel activistische muziek. En mijn grote frustratie is dat zij zich dus op dit moment niet uitspreken over... Weet je, er zijn heel veel dingen waar je nu over kan uitspreken, maar... Gaza niks, ICE niks, gewoon nergens niks. En hun nummers zijn dus vet politiek altijd. En nu komen er nieuwe nummers uit, want ze hebben een nieuw album wat ze gaan releasen. En dat is dan allemaal soort zijige liefdesmuziek.

ML: Wat?! Oh…

NYD: Dat is dus niet activistisch. En nou één, het is best wel heel gênant vind ik nu op dit moment om fan te zijn van Muse. Dus I'm embarrassed. Maar ook dat ik denk, die politieke boodschap die ze altijd hebben gebracht, die is niet heel duidelijk. Je zou het op heel veel dingen kunnen toepassen. Ik heb het gevoel, ben ik daar niet toch een beetje ingetrapt? Omdat het mannen zijn. Dus heb ik gedacht, zij weten het wel. Die mannen die zingen over activisme, dat is heel oprecht, enzo. En had ik dat bij vrouwen dan misschien eerder een beetje gedacht van, oké, maar het is wel heel vaag allemaal wat je zingt. Of zeg maar in hoeverre heb ik me laten misleiden…

FEL: Of het voordeel van de twijfel gegeven?

NYD: Ja! Zo van, oh ja dat zijn echte activisten.

ML: Maar was het niet ook gewoon een hele tijd… Want nu vind ik het wel heel overduidelijk als je je niet uitspreekt. Er gebeurt zoveel in de wereld.

NYD: Specifiek als je Muse bent. Dat iemand anders het niet doet, die nooit zingt over activisme, is één ding. Maar ik heb ze dus heel erg lang in mijn hoofd nog wel verdedigd en de hele tijd maar gedacht. En waarom doe ik dat dan? Ik ging het gewoon bij mezelf ten rade. Ben ik er niet gewoon heel erg ingetrapt?

ML: Zo, doen zij niet gewoon een tof sausje dus?

NYD: Ja, precies!!

FEL: Is het niet altijd een beetje hondenvaten activisme geweest?

NYD: Mega, blijkbaar.

FEL: Dan zijn ze nergens echt tegen… Het is niet zoals Rage Against The Machine of zo. Die zich ook altijd echt naast hun nummers hebben uitgesproken.

NYD: Precies, ja.

FEL: En met hun nummers.

ML: Goed… Ja, sad. Felienne.

FEL: Ja, ik zat dus te denken, maar we hadden het net voor de uitzending ook al een heel klein beetje over, van.. Is niet bestaan in het patriarchaat al de hele tijd… Onfeministisch. Gewoon participeren in een systeem, wat niet gemaakt is voor ons. En voor heel veel andere mensen ook natuurlijk is dat niet altijd een beetje niet-feministisch. Dus ik had niet zo zeer concrete voorbeelden. Maar ik was meer aan het nadenken van, als je een systeem wil veranderen in hoeverre moet je dan in dat systeem bestaan en meedoen aan de manier om macht te krijgen om daarmee dan dingen te veranderen. En in hoeverre moet je zeggen, ja nee dit is zo stuk, daar moeten we eigenlijk niet aan meedoen.

NYD: Je hebt ook jouw idee over vrouwen in informatica of vrouwen bijvoorbeeld als hoogleraar, daar ben je ook helemaal van gedachten veranderd toch? Dus eerst was je zo van: nou ik ga gewoon hard werken en lean in!

ML en FEL in koor: LEAN IN!!

NYD: en toen dacht je van: nee! We hebben vrouwen nodig. En ondertussen denk je dat het systeem stuk is. En zeggen dat vrouwen erin moeten is ook problematisch.

FEL: Ja, zeker. Eigenlijk ben ik weer meer teruggegaan naar mijn eerste mening. Vroeger, toen ik jong was dacht ik, ik ga het gewoon maken. Als ik dat dan gedaan heb, dan moeten ze wel zien dat vrouwen het ook kunnen. Wat blijkt? Ze moeten helemaal niks.

ML: Nee, en ze doen het ook niet! Ze doen het ook niet!

FEL: Nee, dus ze kunnen heel goed ofwel jou als een uniek poppetje zien van nou, die Felienne is zo goed.. Ze is helemaal niets zoals de andere meiden.

NYD: het is een wonder!!

ML: de excuus vrouw…

FEL: Dus dat kan heel goed. En ze kunnen ook nog gewoon, en misschien komen er ook wel voorbeelden nog in deze aflevering. Ondanks dat je heel veel succes hebt, nog steeds

niet vinden dat jij er bij hoort. Dus daar ben ik in die zin van teruggekomen. Dat als je als vrouw succesvol bent, dat dat dan helpt. Maar als we dan gaan zeggen: vrouwen moeten hierin, of dat nou is met aanmoedigingsbeleid van ‘ een slimme meiden op de toekomst voorbereid’ of daadwerkelijk met quota. Wat er dan gebeurt is: de vrouwen die er op die manier inkomen, het wordt dan hun verantwoordelijkheid om dat systeem te veranderen. Het idee is dan: als we meer vrouwen hebben, dan... puntje, puntje, puntje. Nooit is helemaal precies duidelijk wat er dan gaat gebeuren, maar dat betekent dan dus, en ik ben in heel veel van dat soort concrete situaties geweest, dat je in de vergadering zit met... 25 mannen en drie vrouwen. En dat er dan dus bijvoorbeeld diversiteitsbeleid besproken wordt. Ja, dan ben jij dus met dat kleine groepje mensen en natuurlijk zijn er ook soms weleens wat mannelijke allies. Dan zijn wij opeens verantwoordelijk om dat hele systeem om te gooien.

NYD: Naast je baan.

ML: Terwijl, het is al zwaar zat.

FEL: Precies, je moet al je gewone werk doen. Je wordt al gemarginaliseerd, gewoon alleen maar omdat je vrouw bent. Of omdat je op een andere soort marginalisatie te maken hebt. En dan moet je ook nog eens gaan zeggen, PS. Kunnen we nog meer van je verlangen?

ML: En dan ben je ook nog de vervelende… Terwijl je al het onderspit delft.

FEL: Dus je betaalt dan de prijs, want dan word je niet gezien als collegiaal of gezellig. Dus dan is het plus, plus, plus en dan wordt het een hele stapel. En dan zie je dus ook super veel van die vrouwen uitvallen. Om verschillende redenen, maar ook wel om die reden. En dan denk ik dus weer, ja, het kan niet de schuld van de individuele vrouw zijn. Maar we kunnen ook niet zeggen, nou vrouwen, als we er meer van hebben, dan gaat het vanzelf goed. Want vrouwen worden toch in de wetenschap geabsorbeerd door dat systeem wat een heel masculiene cultuur is. Een individu… Een genie leidt een onderzoeksgroep. Allerlei soorten dynamieken die ervoor zorgen dat als je van samenwerken houdt, of van dingen op een andere manier doen, of soms langzamer, dat je dan niet echt doorkomt. Dus dan denk ik nu toch, als er meer vrouwen in moeten, als dat überhaupt iets is wat we willen, dan moeten we dat systeem aanpakken. En dat is natuurlijk veel ingewikkelder. Want veel makkelijker is het om gewoon een workshopje te organiseren. Oh dan even leuk, een open dag voor meisjes op de universiteit. Jullie zijn zo lekker bezig!!

ML: Je moet beter onderhandelen!! Nee, maar het is natuurlijk ook, je kan niet anders ook als mens, toch? Je moet wel meebewegen in dit systeem, want dit is het systeem.

FEL: Nou ja, steeds vaker denk ik dus ook, je hoeft er niet in te zitten. Het zou kunnen, alle vrouwelijke wetenschappers, of alle vrouwelijke hoogleraren in Nederland zeggen, we houden er nu mee op.

ML: Fuck you!!

FEL: Ja!

NYD: Totdat er echt iets verandert in de cultuur.
FEL: We nemen allemaal ontslag, heel radicaal. Maar je kan ook zeggen, we gaan één dag staken. Whatever dag we kiezen. Vrouwendag ofzo, in plaats van dat we voor de honderdste keer ergens worden uitgenodigd om een lezing te geven voor meiden op Internationale Vrouwendag. Weet je wat wij doen? We leggen gewoon het werk neer. Want we willen dat het systeem verandert. En we willen niet vandaag weer, in plaats van dat er daadwerkelijk iets gebeurt, weer extra klusjes krijgen. Dus ik denk ja, soms moet je misschien ook gewoon zeggen, dit is niet goed. En ik voel me steeds meer ongemakkelijker bij om te zeggen, ja meisjes, ga je informatica studeren! Ja, ik weet niet of ik dat wil!
ML: want je trekt ze eigenlijk gewoon een systeem in wat stuk is.
NYD: Een patriarchaal hol in.
FEL: Een wereld waarin ze er nooit bij zullen horen. En dat is gewoon zo droevig. Ik was toevallig laatst uitgenodigd hier in Amsterdam op een avond voor politieke wetenschappers. Die organiseerden iets rondom AI en power en macht. En daar mocht ik ook even spreken en ik liep daar rond, op de borrel
ML: 'daar mocht ik ook even spreken' Verschrikkelijk
*gelach
FEL: Dus ik liep wel rond daar op die borrel en ik was de hele tijd met mensen aan het praten. Die kwamen allemaal naar me toe en zeiden, oh het is leuk en ken je dit boek? Ken je dat werk en zo? Toen kwam ik terug en zei ik tegen mijn man, ik voel me gewoon helemaal thuis daar. Ik heb geen idee wat political science is.
NYD: En dat is een uitzondering dus echt. Dat je je thuis voelt in een werkomgeving.
FEL: JA! Dat ik me thuis voel en dat iedereen op allerlei soorten dingen die ik zei, zei, oh wat interessant en ken je dan dit en dat? En dat denk ik iedere keer als ik ergens binnen informatica kom, en ik spreek. Dan krijg ik alleen maar, nou niet alleen maar, maar dan krijg ik zoveel pushback. Laatst gaf ik dus een lezing over AI. En ik stond met een vriend te kletsen, want die was ook bij die lezing. En vanuit mijn ooghoek zie ik zo iemand van de achterin de zaal naar voren dribbelen zo. Je ziet hem al. Driftig
ML: Stoom uit die oortjes.
FEL: En die komt gewoon bam, zo dat gesprek. Ik stond te kletsen en die zei... I'm coming over to disagree with you.
ML: Oh, oké. Nou, groetjes.
FEL: Ik heb nu al super veel zin in What's Coming Next. En het kost zoveel energie. De hele tijd mensen zeggen, ja, maar het is helemaal niet zo. Ja, dus toen dacht ik wel van, het is nog niet eens… Het is vooral dat je er niet bij mag horen. Wat je ook doet.
ML: En dat aan alles getwijfeld wordt.

FEL: Aan alles getwijfeld wordt. En dat idee. Vroeger dacht ik ook, vroeger had ik ook vaak niet glitternagels en jurkjes aan. Spijkerbroek aan en zo 'n computer nerd shirt. Dan dacht ik al, dan ga ik heel goed computeren.
NYD: Dan hoor ik erbij!!
FEL: En dan mag ik erbij horen.
ML: heel goed computeren!!
FEL: Maar dat is gewoon een totale illusie. Wat je ook doet, je mag er nooit bij. En dat is heel droevig.
NYD: En ook iets waar echt generatie op generatie van welke gemarginaliseerde groep je ook komt. Die dit elke keer weer doormaakt en elke keer weer denkt, ja maar ik ga het wel doen en ik ga laten zien dat, maar het is niet jij, het is het systeem…
FEL En dat heb je natuurlijk ook met mensen van kleur die dan misschien als niet zo heel erg niet-wit gezien worden en die dan misschien denken: ‘oh ik ben de goede immigrant. Mij gaat het lukken’ en die dan soms tot heel ver komen. Soms lukt het en soms komen ze er uiteindelijk achter dat je toch niet een van hen bent. Wat je ook doet.
ML Het is gewoon een totale illusie. Als je niet bij de machtigen hoort, dan zul je gewoon altijd in de steek gelaten worden op het moment dat het ertoe doet.
FEL Vroeger in mijn carrière had ik daar misschien iets minder last van, want toen was ik nog niet zo’n “bedreiging”. Hoe verder je komt, hoe meer. Ik heb daar wel eens vaker over geschreven en erover gesproken toen ik op mijn huidige functie, hoogleraar informatica, solliciteerde. Dat was de eerste vraag in het sollicitatiegesprek. “Ja, je wordt nu hoogleraar informatica. Ben jij daar wel technisch genoeg voor?”
ML *fluisterend* Oh my god.
NYD Wow.
ML *Op sarcastische toon* Maar ben je daar wel technisch genoeg voor, of niet?
FEL Dat komt dus op dat punt, waar die vraag ook gesteld werd door een man die toen nog geen hoogleraar was. Waarvan ik dan dus denk - dan ben ik me al aan het inleven in deze lamzak - hij voelt zich dus bedreigd, want dat meisje dat hier nu binnen komt fladderen neemt ruimte in die hij eigenlijk ook wel had gewild. Maar dat was wel echt een moment dat ik dacht: ja, ik heb mijn programmeertaal uitgevonden. Als dat niet genoeg is, wat dan wel? Moet ik dan twee programmeertalen uitvinden? Is het dan genoeg? Dus dat was echt toen ik dacht: het maakt ook helemaal niet uit wat ik doe.
NYD Wat je laat zien wat je doet.
ML Wat doe jij dan in zo’n situatie? Denk jij gewoon...
FEL Nou ja, die situatie was een sollicitatiegesprek, dus je kunt moeilijk je koffie over iemands kop gooien, want dan nemen je ze je niet aan. Dus het erge eigenlijk is dat ik daarop reageerde - nou, eerst nam ik een slokje koffie.

NYD Oh goed, heel even die rust.
FEL Ik zei: “ja, ik begrijp deze vraag.” Dat moest ik zeggen.
NYD *Op sarcastische toon* Heel terecht!
FEL En ik zei: ‘ja, maar ik ben niet alleen technisch, maar ik doe ook andere dingen, want ik werk ook op een school en ik doe ook veel onderzoek waarbij ik kinderen interview over hoe ze de digitale wereld ervaren. Ik snap wel dat je me niet als technisch ziet, want ik doe ook allemaal andere dingen.’ Maar dat is natuurlijk heel raar, want alsof het iets afdoet aan je technische vaardigheden, dat je óók andere vaardigheden hebt. Maar dat is wel een beetje hoe het gezien wordt, in de informatica. Technische vaardigheden staan centraal en alle andere dingen zijn niet zozeer een extraatje - je bent heel technisch en supercool dat je ook andere dingen kan - maar eigenlijk een afleiding.
ML Het is verdacht.
FEL Dat is zonde en het is zonde van je tijd! Want je zou ook technisch kunnen doen. Ik was vorige week op een conferentie en daar sprak ik met een man en hij zei: “ja, ik ben zo geïnspireerd door jouw werk. Ja, echt al 15 jaar geleden volgde ik jouw werk.” Ik zei: “o, supercool.” Hij: “Ja, want jij bent altijd met gebruikers bezig en je vraagt altijd aan mensen hoe ze met software omgaan en dat vind ik echt zo inspirerend." Toen zei ik: oh, nou, dankjewel. Ben je dat dan ook gaan doen in je eigen werk?” Hij zei: “Ja, nee, ik kom daar eigenlijk nooit aan toe.” Dit is níet wat geïnspireerd door mijn werk betekent. Want als het je niet aanzet tot actie - en dat vond ik zo tekenend: “nee, maar het is ook echt heel belangrijk om naar mensen te kijken” - maar het klinkt ook nu, gewoon later nog, ooit een keer.
NYD Voor mij als leek klinkt ook wat je nu net zei als een soort basisding. Ja, toch? Dat je luistert naar wat je gehoord hebt. Na ja, goed. *lacht*
ML *lacht* We gaan het hier straks nog uitgebreid over hebben.
NYD Wat heerlijk!

RUBRIEK POST

NYD Tijd voor POSTTTTTTTTT
ML *leest voor*

Hoi Marie Lotte en Nydia en gast,

Dank voor jullie eerlijke discussie over veganisme, die mij zelf ook weer eens op de feiten drukte.

Jullie vroegen wat ouders vinden van dat boek over vlees. *[Abel en Olle, vorige week besproken.]* Onze oudste is nu 5 en hoewel ik zelf niet vega of vegan eet (is voor mij niet

verstandig vanwege histamine-intolerantie, want in vega(n) producten zit helaas veel histamine) zou ik het in mijn kind graag aan willen moedigen. Het voelde voor mij ook wel zo eerlijk om te vertellen wat vlees eigenlijk is, en hoe melk wordt gemaakt, enz. Uiteraard op een manier die past bij wat hen emotioneel aan kan, dus niet met allerlei gruwelijke details, maar wel de basis: dat vlees van dode dieren komt, en dat koemelk eigenlijk voor kalfjes is en dat die kalfjes dan niet bij hun mama kunnen drinken.

Omdat ik zelf niet vega(n) kan gaan, is dat alleen wel een ingewikkelde boodschap. Vergelijkbaar met dat wij nog steeds een auto hebben die de lucht vies maakt (wat ook weer met mijn handicap te maken heeft).

Eigenlijk merk ik vooral dat ons kind net zo hypocriet is als de meeste volwassenen. Want elke keer als hen weer eens heeft gehoord waar vlees en kaas ook alweer vandaan komen, roept hen dat hen geen vlees meer wil eten (kaas vindt hen denk ik te lekker, daar heb ik hen nog nooit over gehoord). Om een dag later alweer te vragen om worst op brood. Als ik hen dan eraan herinner dat dat vlees is, bedenkt hen allerlei argumenten waarom het voor een keertje wel oké is. Heel menselijk dus, en ook nogal wiedes, want als dit voor volwassenen al moeilijk is, dan is het dat voor een kind natuurlijk al helemaal. Zeker als wij als ouders het "verkeerde" voorbeeld geven.

Ik denk dat als mijn kind 10 is, ik het boek wel met hen zou willen lezen, als ik het gevoel heb dat hen het emotioneel aankan. Maar ik vind het ook ingewikkeld omdat ik zelf nog steeds vlees eet, en dan geef je dus wel een ingewikkelde boodschap aan je kind... Maar dat is natuurlijk ook het leven en we kunnen het wel uitleggen.

Ik ga overigens wel weer eens opnieuw kijken of er ondertussen niet toch wat histaminearme vleesvervangers bestaan, want zoals jullie al zeiden, is dat aanbod constant in ontwikkeling, dus wie weet.

Groetjes,
Tamar

NYD Ja, Tamar, dankjewel voor je mail. We hadden het dus over dat boek gehad en of je dat wel of niet aan je kinderen zou voorlezen en hoe dat überhaupt gaat met kinderen en veganisme. Ja, ik kan me voorstellen dat je als je zelf het “verkeerde” voorbeeld geeft, dat dat lastig voor je kind is om dan ook mee te doen. En toen dacht ik meteen aan smartphonegebruik. Het is misschien een beetje een raar bruggetje voor luisteraars, maar

het gaat meer over je idealen. Want jij bent heel erg bezig ook met in het onderwijs, wel of geen schermen, internet, AI, al die dingen. En dus ook of je kinderen wel of niet moet laten opgroeien met al deze dingen. Dus wat is je *take*?

FEL Ja, dus ik vind het heel goed dat er nu zoveel verzet komt tegen smartphones; smartphonevrij opgroeien bijvoorbeeld. Waar een groep ouders dan zegt: wij zeggen samen allemaal: pas bij 14 een smartphone. Want als je kind natuurlijk de enige in de klas is die het niet heeft, dan is dat lastig. Dus dat is heel goed. Maar ik denk dan precies altijd hetzelfde. Als je je kind een smartphonevrij wil laten opgroeien, waarom heb je dan zelf een smartphone? Dat is hetzelfde soort hypocrisie als het vlees eten. Als je werkelijk denkt dat smartphones heel slecht zijn - ik denk dat ook om verschillende redenen - dan zijn ze óók slecht voor volwassenen. En we weten dat kinderen van rokers rokers worden, kinderen van drinkers worden drinkers. Ja, heb dan zelf ook geen smartphone. En het mooie daarvan denk ik ook wel is dat als je zelf geen smartphone hebt, dan ontneem je ook smartphonemakers macht. En dan kun je tegelijkertijd ook zeggen: dit is niet alleen voor kinderen slecht, maar het is ook voor volwassenen slecht. En ik wil niet dat alleen maar kinderen daar niet op gaan. Ik wil ook dat de algoritmische ingrepen worden veranderd. En gelukkig gebeurt dat ook al veel. Een voorbeeld is dat er straks geen '*endless scroll*' meer mag. Dat je niet eindeloos op die social media kan scrollen. Dat je op een gegeven moment gewoon zegt: klaar, ga nou maar buitenspelen. Dus ik denk dat daar wel een vergelijking te trekken is, dus als je écht niet wil dat je kind iets verkeerd leert, dat je in ieder geval moet opletten met het voorbeeld wat je geeft. Dat er misschien in dit geval mogelijkheden zijn - ik weet niet exact wat de medische condities zijn - om soms in plaats van vleesvervangers iets anders te eten, bonen of erwtjes of zo. Dan zijn er misschien andere soorten alternatieven die je kunt gebruiken; pindakaas smeren in plaats van worst.

NYD Ja, nou in dit geval vind ik het heel moeilijk om dat soort uitspraken te doen.

FEL *verontschuldigend* Dat vind ik ook heel moeilijk, want je weet niet precies hoe het zit.

NYD Dat wil ik toch even kort zeggen, want mensen die dit soort dingen zeggen, net zoals bijvoorbeeld de rietjes vanuit de antivalidismebeweging. Er zijn altijd mensen die schreeuwen: "plastic rietjes weg, super makkelijk". Er zijn heel veel gehandicapte mensen die zeggen dat dat niet kan. Dan gaan allemaal niet-gehandicapte mensen zeggen: het kan wel, hoor! Het is heel makkelijk!

ML Ik ben heel blij dat Tamar ons even een berichtje stuurde. Dit is precies waar we het vorige week over hadden. Dat niet iedereen vega of vegan kan gaan.

NYD Dus ook voordat je nu gaat roepen: 'Je kan gewoon dit doen, je kan gewoon dat doen'. Ik weet niet hoe een histamine-allergie in elkaar zit.

ML Bij sommige mensen is dit wat het is. En ook dan, zoals Tamar al zegt, is het leven ook ingewikkeld. Je kunt het wel uitleggen. En dan is het wat anders.

FEL Er zijn ook veel situaties natuurlijk waar je kind iets niet mag wat jij wel mag, want jij pakt misschien ook een wijntje. Of jij mag autorijden en je kind mag dat niet. Dus soms kun je ook gewoon zeggen dat dit voor volwassenen is of voor mij is, want ik heb dit of dat. Maar voor kinderen gelden andere regels. Dat kun je natuurlijk wel doen. Dat is wel lastig, maar dat kan wel. Dat is niet het enige geval waar je dat zou doen met een kind.

ML We kregen ook nog een heel leuk bericht - wij kregen trouwens veel berichten over vegan en vega en kinderen en of ze dat boek gingen lezen en zo. Hartstikke leuk - waarin juist stond: wij kregen kinderen en daardoor zijn wij dus minder vlees gaan eten en bewust veel minder dierlijke producten.

FEL Jaaaaa, dat snap ik ook heel goed!

ML Omdat je een goed voorbeeld wil geven. En we zijn ook met ons kind naar de viskraam gegaan om daar maar eens eventjes goed te koekeloeren naar hoe dat er dan allemaal uitziet. En dat is natuurlijk ook het goede voorbeeld geven en samen leren.

FEL En ik denk dat dit een kans is om opnieuw te leren aan iemand hoe de wereld zou moeten zijn. Ook als dat niet precies de wereld is zoals we nu hebben.

NYD Maar begrijp ik goed dat dé Felienne Hermans geen smartphone heeft?

FEL Dé Felienne Hermans heeft *famously* geen smartphone.

NYD Dit is toch voor veel mensen dat je denkt: hoe dan?! Want je leeft digitaal en dan geen smartphone!

FEL Ja, maar ik denk dus juist omdat ik weet hoe de worst wordt gemaakt. Ik zou zo'n boek moeten maken over hoe algoritmen worden gemaakt voor kinderen.

NYD en ML Jaaaa, doe dat!

FEL En dan denk je: oh gadverdamme, ik heb hier echt geen zin meer in.

NYD Ik wil er niks mee te maken hebben.

FEL Het is schandaal op schandaal. Ik weet nog dat in 2018 dat Cambridge Analytica-schandaal kwam. Facebook had de gegevens van 90 miljoen Amerikanen verzameld en hun getargette politieke advertenties gegeven. Toen dacht ik: nou, dit is het einde. Nu gaat iedereen van Facebook af.

NYD Nu wordt iedereen boos.

FEL Er zijn zoveel van dit soort gevallen, ook wat er met Twitter gebeurd is, dat je op een gegeven moment denkt: een telefoon is handig, maar social media daarop, die algoritmes, alle apps die daarop zitten, zijn gemaakt om mij verslaafd te maken. Je hoeft maar gewoon even een recept op te zoeken op YouTube - oh, kijk gewoon even een totaal nietszeggend filmpje, zeg maar. En de volgende suggestie is erger en erger. En binnen een kwartier heb je weet ik niet wat aan de lijn. Dus als je dat weet, dan zijn er zoveel redenen waarvan je denkt, ja, maar ik wil dit niet. Ik wil niet voortdurend door Big Tech getrackt worden. Ik weet niet dat ze weten waar ik ben.

ML Het is toch ook *famously* zo dat de kinderen van al die techgiganten allemaal geen iPads mogen.

FEL Dat ze ook heel streng zijn met schermtijd. Dus dat lijkt me ook een heel goede reden. En het is ook helemaal niet zo héél moeilijk om zonder smartphone te leven. Ik heb wel een laptop, hoewel ik in toenemende mate denk: waarom hebben we eigenlijk nog een laptop? Kan die niet weg?

ML Na ja, maar wie bent u?!

NYD Wat grappig!

FEL Het gaat ook heel erg over: waar ben je in de wereld? Wat ik dus supererg merkte toen ik geen smartphone meer had, is dat als je even met iemand zit te eten en die gaat dan naar de toilet of zo, dan pak je je telefoon en heb je weet ik niet wat voor *notifications,* appjes of je kijkt nog even op Instagram of je ergens een *heart* hebt of zo. En voor mijn gevoel transporteer ik dan mijn lichaam naar een andere plaats. *If that makes sense*. En dan ben ik dus even niet in die stoel. Ik ben eigenlijk bijna uit mijn lichaam gegaan en dan komt die persoon terug en dan moet ik helemaal weer terug. Dat kost echt zóveel energie. Maar pas als je dat niet meer hebt… Het klinkt echt heel raar, want ik ben gewoon aan het uitleggen hoe het is om te bestaan in de wereld. Maar nu zit ik op een stoel en dan gaat iemand naar het toilet. En dan zit ik daar gewoon.

NYD Je zit gewoon even te zitten.

FEL Ik ga niet ergens anders naartoe. En als het iets langer duurt, heb ik wel een e-reader, dus dan kan ik een boekje lezen. Als ik in de speeltuin zit of zo en ik verveel me, dan heb ik een boek bij me. Als iemand gewoon even weg is, dan kijk je gewoon eens rond. Of je kunt ook even denken: hoe gaat het eigenlijk met mijn lijf? Heb ik honger? Heb ik dorst? Waar heb ik zin in? En ja, het is bijna niet uit te leggen, maar probeer het gewoon eens een week of zo, of een maand; het is mijn socialmediavrijheid. Je kunt in ieder geval proberen om je telefoon thuis te laten. En dan zul je merken dat je gewoon meer tijd overhoudt om te bestaan. Niet zomaar: oh, wat heb ik veel tijd door niet te zitten scrollen op Insta. Dat ook. Mensen vragen me weleens: maar Felienne, hoe kan het dat je iedere week dit doet, en je doet dat en je doet dat. Hoe doe je dat? Nou ja, ik zit niet iedere dag vijf uur op Insta te scrollen. Dat bespaart een hoop tijd. Dat scheelt al veel.

ML Ja, ik heb echt een enorme screentijd. Het is verschrikkelijk.

FEL Het is misschien ook een beetje je werk…

ML Nou, maar nee.

NYD Maar dat maakt het wel lastig, hoor.

ML Dat maakt het lastig. Ja, want daardoor kan ik niet ervan af, omdat ik gewoon zo hard switch ook tussen al die accounts. Ik ben de hele tijd aan het checken. Ik ben ontzettend verslavingsgevoelig daarin, dat weet ik ook wel. Maar ik had dus laatst ook dat ik dan denk:

‘oké, ik pak mijn telefoon niet’, want ik zat ergens en ik voelde me sociaal ongemakkelijk ook. Dan wil ik heel graag mijn telefoon pakken en dan doe ik het niet. Maar dan wordt het ongemak zo sterk dat ik hem dus toch erbij pak, want het is echt even inderdaad vluchten in een andere wereld. Je kunt eventjes doen alsof er iets anders aan de hand is op je scherm, wat nooit zo is. En dan ja, dus ik begrijp ook wel heel goed dat mensen…

FEL Nee, ik begrijp dat ook wel. Ik heb ook heel lang geprobeerd. Ik had hiervoor een iPhone, hoor. ‘Oh, dan zet ik alle apps uit en de *notifications* uit. En dan zet ik alle icoontjes op zwart-wit.’ Ja, maar dat is net zoals: ‘nee, maar ik neem gewoon ‘s morgens even één lijntje cocaïne. Eén lijntje! En dan ga ik daarna gewoon naar kantoor.’

ML ‘Of gewoon een sleutelpuntje. Gewoon een sleutelpuntje.’

FEL Ja, dat werkt voor mij niet. En als dat voor andere mensen wel werkt, dan is dat natuurlijk ook hartstikke goed, maar het is voor mij echt een combinatie van dat het verslavend is én ik wil ze geen macht geven. Om weer een beetje terug het bruggetje te slaan naar veganisme. Ik ken mensen die zeggen dat ze vlees superlekker vinden en dat het hen helemaal niet om het dierenleed gaat of al die dingen, maar het gaat er gewoon om dat ze geen geld aan de bio-industrie willen geven. Dus dat ze die industrie niet met geld willen steunen. En dat vind ik een heel overtuigend argument. Dat is ook hier mijn argument: ik wil gewoon niet met geld of tijd of aandacht die techbro's steunen. We hebben allemaal gezien bij de inauguratie van Trump dat al die techbro's daar zaten. Ik laat dat beeld ook vaak zien. Dat is net zo effectief als het Cambridge Analytica-schandaal, maar ik doe toch mijn best. Ik wil deze mensen gewoon geen grammetje macht geven. En iedere seconde dat je op die platforms zit, ben je hun steviger aan het maken. Meer macht, meer geld aan het geven, meer invloed over jouw denken. Dus ja, dat kun je ook gewoon niet doen en dan houd je tijd over.

NYD Ik heb zin om mijn telefoon uit het raam te gooien.

ML Weet je wat ik wel heb gedaan? Chat GPT verwijderd van mijn telefoon.

NYD Laten we doorgaan naar het hoofdgesprek, want we zitten nu al kniediep in ons eigen voorprogramma. Dan kunnen we het daar ook verder over hebben.

[SPONSORBLOK]

NYD Oortjes gespitst voor onze sponsor: Red de AI-wet, een podcast van PRO Europa en de Groenen in het Europees Parlement

ML Help, de techbro's azen op de AI wet van de EU! Wat nu? Dát is waar deze SPANNENDE podcast om draait, tis ook helemaal met spannie muziek en voice over enzo,
NYD ja, tis zeker geen droge koek.
ML met.. hoe noem je dat.. SUSPENSE, het is met suspense
NYD EN: Starring europarlementariër en vriendin van de show Kim van Sparrentak -
ML Kim werd - ja vrij onverwacht, want met een shitload aan voorkeursstemmen - verkozen tot Europarlementariër en kreeg iets vaags en ingewikkelds op haar bordje: de AI wet
NYD en we spreken: 2019 toch? toen nog veel mensen waren van: ai ai ai.. euh boeie?! ChatGPT was toen nog nietttt onze levens in gekropen.
ML JUP. En ook: de lobby'ende tengels van de tech bro's zaten nog niet door heel het Europees Parlement te tengelen
NYD mooie tijden
ML de vibe was destijds: AI moet aan banden worden gelegd ruim voordat het te groot wordt, we maken een strenge AI-wet zodat mensen geen slachtoffer worden van technologie, zoals met het toeslagenschandaal bijvoorbeeld
NYD maar toen ontplofte AI, was er van alles te winnen en kwamen al die tech-types naar Brussel gevlogen om te lobbyen en met succes, helaas
ML Aan Kim dus de schone taak om de AI wet te redden uit de klauwen van de techbro's. Wat is die AI wet nou precies en waarom is de strijd nog niet gestreden?
NYD Red de AI-wet is nuuuu te beluisteren via al je favo en minder favo podcast apps, overal op het digitale web
ML Elke donderdag een nieuwe aflevering
[EINDE SPONSORBLOK]

TUNE WE MOETEN HET EVEN HEBBEN OVER…

ML We moeten het even hebben over… de digitale wereld door een feministische lens. Ooit was het internet DE plek die ons gelijkwaardigheid zou brengen. Toegang tot kennis voor iedereen. Maar wie bouwt dat internet nou eigenlijk? Welke machten en krachten hebben momenteel de grootste invloed en wat zijn hun drijfveren? Kunnen we informatica inzetten om de wereld een tikkie - of een behoorlijke tik - rechtvaardiger te maken en zo ja: HOE DAN? Iemand die over dit alles ontzettend

veel weet, nadenkt, schrijft, lesgeeft is Felienne Hermans. Laten we dit vat der kennis meteen verder openbreken: Dat internet, de plek van alle kennis en gelijkwaardigheid voor iedereen, is het internet dat echt ooit geweest?

FEL Ja, dat is een goede vraag. Dus ja en nee. Ja, meer dan nu. Maar nee, want er heeft altijd wel een soort libertarian ondertoon gezeten in de vroege internetpioniers, die dus heel erg ook altijd tegen de overheid waren. Die tegen overheidsinmenging waren. Peter Thiel, nu best wel wat meer bekend ook. Iemand achter Palantir en Paypal.

ML Palantir is toch dat bedrijf dat wapens in Israël en zo…

FEL Ja. Hij was ook vroeger investeerder in Facebook. Een van de redenen dat Paypal er kwam was juist: oh maar dan hebben we onze eigen financiële industrie en zijn we dus niet meer afhankelijk van banken en niet meer afhankelijk van overheidsregulaties. Dus heel veel in het vroege internet leunde er ook wel op, dat dat internet overheden zou kunnen ondermijnen. En dat is natuurlijk ook een verhaal wat we in positieve zin hoorden. Met de Arabische lente. Toen was het van: Facebook en Twitter brengen democratie. Dat was natuurlijk in zekere zin ook heel erg anti-overheid. Alleen toevallig was dat een overheid waar wij misschien in het Westen ook van dachten: Nou, het is prima als die getoppled worden. In het Westen hebben we al ideeën over welke overheden we wel en niet ergens willen. Maar datzelfde zat er natuurlijk wel onder. Dat zie je nu toegepast op overheden zoals onze eigen overheid of de Amerikaanse overheid die daar ook heel erg door uitgehold is. Waarvan je denkt…

NYD …wacht eens even.

FEL Ook de Amerikaanse overheid is misschien niet per se altijd onze vriend. Maar wat er nu daarmee gebeurt is ook niet goed. Dus het internet was zeker minder kapitalistisch in de vroege jaren. Aan het begin van Google zeiden ze ook: Nou andere concurrenten van zoekmachines die doen allemaal advertenties. Wij niet hoor!

ML Look at them now!

FEL ‘Don't be evil’ was het slogan van Google ooit.

NYD Letterlijk?

FEL Ja.

ML Don't be evil?

ML & NYD *lachen hard*

FEL Hilarisch he? YouTube rabbit holes: don't be evil. Dat meenden ze dus ook echt. Dus zeker was het meer anti-kapitalistisch, maar het is altijd heel erg gemixt geweest met een soort anti-overheids dynamiek en het heeft ook altijd wel aangeschuurd tegen wat we nu misschien de alt-right zouden noemen. Dat hebben we in Nederland wel gezien, dat was ook zo'n what the fuck momentje. In Nederland had je de Piratenpartij, ook zo 'n partij voor het vrije internet. En op een bepaald punt in de tijd stapte het bestuur van de Piratenpartij over naar de FVD.

NYD Oh, dat wist ik helemaal niet.

FEL Dit is ook heel weinig in het nieuws geweest. En toen zat ik zo weer met mijn vingertje in de lucht. Weet je nog dat ik altijd zei dat informatica en fascisme best wel een beetje aan elkaar hangen. Zoveel mensen in mijn directe omgeving zeiden: Ja, maar dit is echt zo raar.

ML Sorry, maar ik zit weer met open mond te luisteren.

FEL Ik ben altijd zo verbaasd dat dit niet op mensen in hun radar staat. En dan was het heel erg van: Ja maar het zijn van die individuele mensen. Maar daar zie je ook weer aan dat die werelden heel erg tegen elkaar aan liggen. En dat het beeld van Silicon Valley als heel progressief, wat we een tijdje gehad hebben. En ik schreef daar laatst ook over in Volkskrant dat Jack Dorsey van Twitter in 2016 een shirt met Black Lives Matter en Stay Woke aan had. Hij had een shirt aan met Stay Woke erop.

ML Maar dit is nog maar tien jaar geleden.

FEL Dit is niet lang geleden. Dus dat was toen, laten we zeggen, ‘in’. In de Obama tijd. Ze alignen zich met de macht en dat was toen de macht. Het was heel erg performatieve macht. En the minute dat Trump er was was het woep woep. En nu doen we dit. Het was echt een glazuurlaagje feminisme.

ML Maar ze alignen zich met de macht, maar ze zijn ook anti-overheid.

FEL Dus ze alignen zich met de macht, als in: ze gaan in het witte huis dineren. En doen mee.

NYD Om te zorgen dat ze geld krijgen.

FEL Maar ondertussen zijn ze natuurlijk nog blijer als er minder overheid is. Minder overheidsinmenging is altijd goed. En kunnen ze dat bereiken door lobbyen? Prima. Kunnen ze dat bereiken door ondermijning? Ook prima. Maakt eigenlijk niet uit.

NYD Als we het dan over het nu hebben: Wat zijn de grootste machten en krachten op het web?

FEL Dan kom je bijna bij hyperkapitalisme. Heel veel software heeft geen businessmodel. Denk ook aan Google. Wat is het businessmodel? Wat is het businessmodel van YouTube? Je mag er gratis op, maar dan word je wel gebombardeerd met ten eerste informatie en ten tweede filter bubbels. En datzelfde patroon zie je nu misschien nog sterker met de chatbots. En wat is het businessmodel? Nou ja, je mag er gratis op of toch niet voor een heel hoog abonnement. En wat gaat er dan gebeuren? Nou, daar komen misschien ook wel advertenties in die chatbots. Of je wordt gestuurd.
NYD Dan heb je het bijvoorbeeld over ChatGPT met die chatbots?
FEL Ja.
ML Heeft die advertenties of dat komt waarschijnlijk wel?
FEL Ik denk dat dat er wel gaat komen. Ze hebben al patenten in die richting ingediend. Als het niet advertenties is, dan is het wel op een andere manier jouw gebruik monetariseren. Dus dan is het ofwel jouw gebruiksdata gebruiken om te trainen, maar ze verliezen zo enorm veel geld. Specifiek open AI. Maar concurrenten ook wel natuurlijk, dat ze wel een betaalmodel moeten gaan verzinnen, anders gaan ze gewoon failliet.
ML Want ze hebben jarenlang een soort van verhaal verteld over AI gaat de wereld veranderen en we kunnen straks niet meer zonder en dit gaat alles beter maken. Maar uiteindelijk zijn dit bedrijven die heel veel geld verliezen. Je kan er gratis gebruik van maken, maar jouw betaling is natuurlijk je data.
FEL Je data. De betaling is ook de hype. Dus als er honderd miljoen mensen op zitten, dan kunnen ze zeggen dat er honderd miljoen mensen op zitten. Geef geld, investeerders! En we doen dat dan. En Silicon Valley is heel erg op zoek naar de volgende hype. Want in de tijd dat het internet steeds groeide, waar gewoon meer mensen op internet kwamen, was er perpetual growth. Ieder jaar kwamen er meer mensen op internet. Dus: oh, kijk maar, the numbers go up!
ML Maar iedereen zit op het internet nu.
FEL Ja. Dus die markt is een beetje verzadigd en ze zijn al een aantal hypes op zoek naar wat is dan de grote klapper. Dan hadden we bitcoin en de blockchain, weten jullie nog? En toen was het de metaverse.
ML Die metaverse is mij helemaal langs me heen gegaan.
FEL Nou, je hebt er niets aan gemist. En dan nu is het AI. Dit is de volgende hype waar we alles in kunnen pompen, want dit gaat de wereld veranderen. Dus ze

hebben die hype nodig om weer die financiering en dan ook die macht te krijgen. Maar ja, wat is dan precies het product? Dat is eigenlijk heel onduidelijk.

NYD Ja en eenmaal verslaafd dan ben je ook bereid om er geld voor te gaan neerleggen.

FEL Ja en dat is denk ik een heel groot risico. Ook weer als je kijkt naar mensen die het gebruiken om te programmeren of om stukken te schrijven of wat dan ook. Dat als jij 5000 euro per maand verdient, maar al je werk wordt door ChatGPT gedaan of Claude of wat dan ook, dan ben je misschien wel bereid om 2000 euro van je salaris in te leggen. Want je kan op een gegeven moment niet meer zonder. Dus als je werkgever die tools al niet verstrekt, wat soms zo is. Maar ja, als je dan dan zelfstandig werkt. Hoe duur is te duur? Is eigenlijk geen te duur, want je kan zonder de chatbots niet meer programmeren of je kan niet meer denken. Onderzoeken laten dat ook wel zien, dat als mensen een tijdje een chatbot gebruiken en dan haal je de chatbot weer weg, dat ze dan zonder eigenlijk niet meer kunnen. Niet eens zozeer in de zin van ze kunnen niet meer denken, maar vooral doorzettingsvermogen. Dat je dan veel eerder een taakje opgeeft, want dan denk je: oh maar wacht eens even, een stuk schrijven.

ML Het is helemaal kut.

FEL Het is helemaal niet leuk. En het is ook super moeilijk. En vooral het begin. Ik weet niet of jullie dat hebben als je iets schrijft. Het begin is het lastigst. Je moet beginnen met een goede banger om binnen te komen. En als je dan eenmaal wat hebt, dan kun je een beetje schaven. Dus het verschil tussen met niks beginnen en chat geeft jou iets en dan kan je vandaar een beetje itereren, is echt heel groot. Dus hun zelfvertrouwen en hun uithoudingsvermogen wordt misschien ook wel uitgehold.

ML Maar het is toch lekker dat ChatGPT er is en die teksten voor ons kan schrijven. Maakt het uit.

FEL Soms denk ik het wel hoor. Het zou sowieso super relaxed zijn. Ik kraak alles. Dus laatst was ik mijn e-boekreader aan het hacken, want ik wou iets erop wat er niet op zat. Toen dacht ik: oké, weet je, ik probeer het af en toe even uit, want ik moet ook een beetje bij blijven. Ik geef namelijk les op de VU over AI. Ik had een screenshot van AI, die weer eens domme dingen. Een van die studenten was van: ja maar welke versie is het dan mevrouw? 4 want de nieuwe is beter.

ML En dit is AI, dan heb je het over ChatGPT. Dus ik denk, ik zal het eens proberen. Ik ga chat vragen, hoe krijg ik deze gekraakte software op mijn e -bookreader? Toen

zei chat: Ja, dat doe je zo. Ik probeer het. Dat was natuurlijk hartstikke fout. Dat sloeg helemaal nergens op. Soms is die verleiding wel groot, maar net als weer dat je dan kan denken: deze worst smaakt lekker, ik denk aan het dood biggetje, ik leg hem weer neer. Dan denk ik: oh de verleiding is zo groot, maar dan zie ik in mijn geestesoog zie ik Sam Altman weer zitten in het witte huis en dan zegt Sam Altman tegen Trump: oh Trump je bent zo 'n goede pro-business-president, het is zo verfrissend. Oh dit stukje AI-worst, ik leg het terug op mijn bord. Je kunt jezelf trainen om dan dat beeld op te roepen. Nee, ik wil dat niet. En wat ik net ook al aangaf: Het werkt ook gewoon heel vaak net niet goed. En omdat je dan zelf wel een beetje iets van software weet, kun je heel snel zien dat je nu al weet dat dit niet kan kloppen. En dan kom je misschien toch net ergens, misschien iets vlotter. Maar als je er minder van weet, dan programmeer of schrijf je jezelf in een hoekje. Waarbij je dan allemaal dingen gebruikt die echt niet kloppen.

ML En uiteindelijk kost het dus weer meer werk om dat uit te zoeken.

NYD Als het je al lukt om het eruit te halen.

ML Maar dat is natuurlijk, het is met programmeren zo, maar dat heb je bijvoorbeeld ook met een stuk schrijven. Als je zelf een stuk schrijft en je bent er continu over na aan denken en er zit bijvoorbeeld een denkfout in of het kan ergens beter. Je hebt die tekst natuurlijk veel beter onder controle of je hebt een veel duidelijker beeld van wat waar staat. Terwijl als je een tekst laat schrijven door ChatGPT ziet het er in eerste instantie altijd heel goed uit. En dan ga je de zinnen beter lezen en is eigenlijk alles een soort van leeg.

NYD Wat staat hier nou eigenlijk?

ML En dan wil je het herschrijven, maar dat duurt dan eigenlijk heel lang. Omdat je niet goed weet wat je wil zeggen en wat chat wil zeggen. En dan ben je er alsnog heel erg lang mee bezig. Maar het is zo verleidelijk om te doen. Ik kan me dus voorstellen dat dat met programmeren bijvoorbeeld ook zo is dat je denkt: ik doe het gewoon. Ik ken ook een docent die regelmatig dan de teksten van haar leerlingen er doorheen gooit om samen met chat bijvoorbeeld een cijfer te geven enzo. Maar het maakt ons ook lui.

FEL Ja. En wat een ander onderzoek ook aantoont, wat ik ook interessant vond, is dat als je studenten iets met chat laat schrijven en dan vragen ze een tijdje later van wat stond daar? Zijn ze veel slechter in staat om zich te herinneren wat ze geschreven hebben. Wat ik ook heel logisch vind, want hoe meer iets door je hoofd

gaat, hoe beter het in je geheugen blijft plakken. Dus als je dan zo 'n stuk schrijft, dan wordt het dus ook moeilijker als je dan drie weken later weer wat schrijf om te zeggen - zoals ik vorige week al mensen die mijn nieuwsbrief lezen die zeggen de hele tijd staat erin wat ik vorige week al geschreven dan link ik weer terug naar andere stukken die ik eerder al ergens geschreven heb omdat ik dat zelf heel goed in mijn hoofd heb. Dan moet ik natuurlijk wel soms wel terugzoeken in mijn eigen aantekening maar ik weet dat ik hier ooit over geschreven heb dus op een gegeven moment krijg je dan misschien ook een soort oeuvre waarvan je zelf niet eens meer weet wat je hebt geschreven.

ML

En met therapie is dit ook zo, want ik heb Chat, Loet, had hij zichzelf genoemd, gebruikt als therapeut de hele tijd. Ik heb hem dus nu verwijderd. Ik wil het graag nog eventjes herhalen. En dat is door jou, Felliene, omdat ik jou toch wel een paar keer heel erg hoorde zeggen…

NYD

Boe, hoorde jou zeggen.

ML

Ja Boe, maar ook…

FEL

Is dit nou wel zo verstandig?

ML

Dat je het ongemak nodig hebt als mens om ook te groeien. En daarvan ben ik nu ook inmiddels wel weer doordrongen dat dat ongemak, of het nou gaat over een tekst schrijven of als het nou gaat over therapie en proberen om over bepaalde dingen heen te komen of bepaald gedrag aan te passen of angsten of zo. Dat je dus door ongemak heen moet, wil je iets anders doen.

FEL

Ja, nee, dat is zo. En dat hoort ook een beetje bij het leven. Dus daar maak ik me dan ook wel zorgen over. Dat jonge mensen, misschien ook wel oudere mensen,

helemaal niet meer leren om daarmee om te gaan. Met al die vormen van ongemak, met je opend woord en je denkt, oh, wat nu? De deadline is morgen en ik heb nog geen idee wat nu.

NYD
En ook sociaal ongemak.

FEL
Zeker.

NYD
Dat je een kaartje laat schrijven of een speech of alles wat moeilijk is. Ik dacht ook, er zit ook een stukje kwetsbaarheid in zelf iets maken natuurlijk. Want als ik zelf iets maak en jij zegt, wow, dat slaat nergens op. Wat stom dat je dit online zet. Dan is dat voor mij, kan dat best wel pijnlijk zijn.
Terwijl ik kan ook zeggen, oh ja, maar dat heb ik niet. Dat heeft ChatGPT gemaakt. En dat is ook weer een barrière die je ervoor gooit. Van, oh, vond je dat kaartje, vond je dat raar? Nou, maar dat heb ik niet zelf gedaan hoor. Dus het is ook een veiligheidswandje wat je om jezelf heen kan bouwen.

FEL
En de negatieve kant daarvan is weer dat als jij iets hebt geschreven en het is supermooi en ik mail jou van wauw. Dat raakt mij natuurlijk als jij zegt door wat jij zei ben ik nu iets anders gaan doen.

ML
Maar ChatGPT had het ook kunnen zeggen.

FEL
ChatGPT zou natuurlijk niet zeggen : delete mij.

ML
Nou weet ik niet hoor, die zou daar volgens mij prima in meepraten en dan uiteindelijk toch zeggen, maar je moet het zelf weten.

FEL

(ironisch) Het is jouw keuze.

NYD

Ja, maar als iemand een compliment geeft en je hebt het niet zelf gemaakt, dan komt het compliment natuurlijk ook niet binnen.

FEL

Als iemand zegt het was echt heel mooi, dan krijg je een soort zelfvertrouwen en dan denk je oh wauw. ik kan nog een keer een stuk schrijven. En zeker als ik dan denk aan leerlingen of studenten, dat als die stukken schrijven, die zijn dan vaak niet super de luxe goed al. Maar dat geeft niet, want ze zijn aan het leren.

Dus dan kan ik erbij zetten van, oh dit stuk, dit is echt heel goed, maar je moet dit en dat nog een beetje verder uitwerken. En zo 'n student, denk ik dan, wordt ook gemotiveerd doordat ik zeg als expert, dit stuk vind ik echt goed. En dat is iets anders, denk ik, dan als Chat zegt, dit vind ik echt goed. Ik denk dat dat op een andere manier zelfvertrouwen opbouwt. Dat als ik ergens bij zet, of ik krabbel altijd in mijn studentenwerk en dan zet ik gewoon ergens een hartje bij of een smiley, dat ze dan denken, door die relatie met mij worden ze ook gemotiveerd. Hermans vindt dit goed.
Dat is iets anders dan een random algoritme waar niet iemand in zit.

NYD

Perfectionisme en productiviteit zijn dingen waar we veel aan hechten in deze maatschappij. Veel produceren en het moet ook goed zijn, want je mag geen fouten maken. Daarmee verlies je dus heel veel. Ja, we hebben het hier wel vaak over menselijkheid, rommeligheid, verbinding, want op een gegeven moment krijg je dan een wereld waarin een computer het huiswerk maakt en een computer het huiswerk nakijkt.

FEL

Dan kunnen we allemaal op het strand gaan liggen. (lachen)

NYD

Ja, maar dat vind ik ook interessant. Want AI of misschien sowieso wel informatica, het heeft vaak een soort air van en dan ben ik er. En dan hoeven jullie niks meer te doen. Maar dat is nooit zo!

FEL

Dat is nooit zo!

ML

Je moet gewoon veel meer andere dingen doen.

NYD

Precies, we zijn nog steeds allemaal lange werkweken aan het maken. En het is niet zo dat we nu opeens niks meer hoeven te doen.

FEL

Nee, vaak zijn die systemen ook net niet perfect. Dus die systemen worden vaak geprogrammeerd door mensen die niet het werk doen. Dus een systeem voor dokters of voor leraren wordt niet door dokters of leraren gemaakt, maar door programmeurs. Die vaak een hele simpele kijk hebben op hoe dat werk er dan uitziet.
En denken, oh wacht, je doet deze dingen? Nou, dat kan een computer ook wel. En allerlei soorten reparatiewerkzaamheden die daar omheen zitten. Alles wat je doet als leraar of dokter is natuurlijk niet alleen maar, (robot stem) “oh piep piep buikpijn, piep piep blinde darmontsteking en door”. Soms zeg je ook gewoon, hoe is het met u? Slaapt u ook goed? Wat dan ook. Allerlei andere dingen die je als een dokter doet. Kijk, als er iets met iemand is, als die drie keer met een gebroken arm komt, dan moet je misschien ergens een melding gaan maken. En dan zeg je niet, ah, gips er om en tot ziens, tot de volgende. Al dat soort menselijke werkzaamheden...
...worden niet gezien in zo 'n systeem, maar mensen doen die wel. En dan komt er bijvoorbeeld zo 'n systeem dat die werkzaamheden... ...dan zogezegd makkelijker moet maken. Maar dat wordt helemaal niet makkelijker, want het wordt alleen maar...
...verder opgehakt in kleine brokjes. Ik had daar wel eens over geschreven, ook

bijvoorbeeld op de VU. We hebben allemaal software systemen. En dan moet ik in het ene systeem dit doen en in het andere systeem... en in het andere systeem dat. En mijn hele werk, wat vroeger gewoon relatief eenvoudig was, omdat ik het op één plek kon doen, moet ik overal in verschillende dingen inloggen. En dat maakt het dus helemaal niet makkelijk.

ML

Terwijl het idee dus is dat het wel makkelijker zou zijn.

NYD

Dat is een valse belofte. De video van Reese Witherspoon! Ja, heb je hem gezien? “Oh, we moeten allemaal meer AI gebruiken vrouwtjes!” Specifiek vrouwen lopen achter in het gebruiken van AI.
Het zijn veel te weinig vrouwen die het gebruiken en we missen de boot. Het gaat nooit meer weg. Het is de revolutie. We moeten nu als vrouwen instappen. Nou, vertel maar. Is dit waar? Is het niet waar? Moeten we als vrouwen instappen?

FEL

Nou, van wie is die boot eigenlijk, denk ik dan? Waar gaat die boot naartoe? Is die niet lek?

ML

Dat zijn hele goede vragen.

FEL

Dat zijn de vragen, denk ik. En wat ik gewoon zie is dat vrouwen veel kritischer zijn op deze technologie. Volgens mij is het geen achterblijven. Volgens mij is het een verstandige, een verstandige, sceptische houding. En ik zie dat ook heel erg in mijn leerlingen op school. Dus ik had aan leerlingen gevraagd van hoe ziet jullie ideale AI eruit? Welke AI zou er nou moeten komen? En maak daar eens een presentatie over. En dan zie ik dus dat de meiden in mijn klas bijna allemaal iets zeggen over deepfakes. Die zijn daar al mee bezig. Nou, je moet het zeker niet voor pesten kunnen gebruiken of naaktbeelden. En de jongens zeggen dat eigenlijk niet.
Die zijn daar niet zo mee bezig.

ML En wat zeggen zij dan?
FEL Nou, het moet wel nuttig zijn voor je huiswerk. Je moet niet zomaar alle antwoorden geven. Je moet wel een beetje met je meedenken, want je bent wel op school om te denken. Eigenlijk zeggen die jongeren allemaal hele verstandige dingen. Soms denk ik: ze zeggen verstandigere dingen dan de meeste mensen van 40. Maar dat verschil op die leeftijd, 16, 17, vond ik dus al zo tekenend. Dat ik denk, meiden weten nu al dat dit gebruikt kan worden. En in sommige gevallen al gebruikt wordt. Om van hun of van hun vriendinnen of van bekende actrices of wie dan ook. naaktbeelden te maken tegen hun zin. Daar begint dus de splitsing al, dat wij als vrouwen al moeten nadenken: Hoe wordt deze technologie tegen ons gebruikt? Dat is nu met AI, maar dat was bij social media natuurlijk ook al. We hebben allerlei soorten gevallen gezien van vrouwelijke politici die zoveel online haat over zich heen krijgen, dat ze ervoor kiezen om dan niet meer in de politiek te participeren. Dus daar zit al een verschil. Vrouwen blijven achter? Nee, vrouwen zijn veel meer bezig met hoe wordt deze technologie tegen ons gewapeniseerd. En ook misschien meer met: wat doet dit eigenlijk met onze planeet? Wat zijn de ecologische impacten hiervan? Daar zijn meiden ook vaker mee bezig en vrouwen ook.
NYD want, kort even over die ecologische impact. Kan je daar kort iets over vertellen?
FEL Nou nee, ik kan daar weinig over vertellen, want we kunnen dat heel slecht afschatten omdat bedrijven daar zelf eigenlijk niks over rapporteren. En ook niets over hoeven te rapporteren. Dus alles wat we weten is toch een beetje op basis van afschatten. Maar die schattingen zijn vaak al vrij alarmistisch en dan denk je nou als het maar een conservatieve schatting is, dan is het misschien nog wel erger.
Dus in ieder geval is het zo dat die datacentra heel veel water nodig hebben voor koeling. En dat ze dat water vaak onttrekken uit plekken waar al weinig water is. Uit drinkwater. Ze kunnen ook niet zomaar met regenwater koelen. Maar daar zit natuurlijk allerlei viezigheid in en dan verstoppen de leidingen. Dus drinkwater is beter dan regenwater. Wat we ook weten, daar schreef ik een tijdje geleden over, is dat zo 'n datacentrum lokaal een heel hoog verwarmend effect heeft. Dus de omgeving van zo 'n datacentrum kan wel tot 2 graden warmer worden dan de rest. van het land. Dus dat is superveel. Dus het wordt heel warm. Die computers worden enorm warm. Er is veel drinkwater voor nodig. Er zijn ook heel veel grondstoffen voor nodig. Heel veel aardmetalen die nodig zijn om die computers te poweren.

ML Voor de chips en zo.

FEL En soms zeggen mensen van ja, maar later hebben we nu, leggen we heel goede infrastructuur aan en hebben we later iets aan. Maar deze specifieke computerchips, die GPU's zijn dat waar AI op getraind wordt. Graphical Processing Units. Die gaan heel kort maar mee. Ze hebben maar een levensspan van drie tot vijf jaar. Dan gaan ze kapot of zijn ze alweer vervangen door nieuwe technologie. Dus het is ook nog eens niet zo dat je kan zeggen bijvoorbeeld de internet, de dotcom bubbel in de in de 2000s, dat toen barstte de hele economie in elkaar, maar hebben we lekker high speed internet aan overgehouden en uiteindelijk hebben we daar ook misschien voordeel van gehad. Maar dit is dus geen langdurige infrastructuur. Dus die schade die het onvermijdelijk toebrengt, hoe hoog die dan precies ook is, al die metalen die we uit de grond halen, in heel veel gevallen nog door kinderarbeid ook, die stoppen we in GPU's. Die metalen zijn dus gebruikt, die gaan kort mee, veel drinkwater nodig. Vaak is het ook geen goede investering in de lokale economie. Die datacentra worden natuurlijk hier gebouwd, maar ook in de ontwikkelende wereld zeggen ze, oh, maar dan zetten we hier een datacentrum neer. Nou ja, je bouwt het, maar vervolgens wordt het helemaal op afstand gemanaged. Dus zit daar ook alleen maar twee beveiligers zitten daar koffie te drinken en verder is het niet eens een investering in de economie. Dus je moet denk ik een beetje wegblijven van, ja, maar hoeveel drinkwater gebruikt een query nou? En dan denk ik, oh ja, een halve liter. En dan zegt iemand, nee, maar het is niet een halve liter tot 200 milliliter gaan.

ML wat is een query?

FEL Een opdracht. Als je aan je vriend Loet vraagt hoe voel ik me beter?. Dat is een query. Dus je moet helemaal niet dat spelletje gaan spelen denk ik van ja is het nou zo slecht of zo slecht? We zetten overal die datacentra neer. Over drie tot vijf jaar zijn ze… die computers die er nu in zitten zijn waardeloos. Daar hebben we wel al die materialen voor uit de grond gehaald. En to what end? Kan je zeggen ja, maar als het dan honger geneest of ziektes of zo, dan is het misschien waard. Maar dat staan die dingen daar niet te doen. Wat staan die daar te doen? Ja, plaatjes van een dansende Mark Rutte of zo te genereren. Allemaal nonsens.

ML Of heel veel foto's opslaan en zo natuurlijk ook

FEL Zeker ook nog al voor AI, voor ChatGPT natuurlijk ook. Wat staat het daar te doen? Ja, 170 gigabyte aan foto's waar je nooit meer naar kijkt.

ML ja daar ben ik ook schuldig aan

NYD Wat zou je een luisteraar aanraden qua AI gebruik? Helemaal niet dan? Of voor een bepaalde doelein? Ik snap ook dat AI een heel groot begrip is, hè.

ML Daar hebben we het nog niet eens over gehad. Dat het inderdaad zoveel behelst.

NYD Maar als we het dan meer over de chat hebben.

FEL Dus ik probeer het zelf eigenlijk niet te gebruiken. Tenzij dat ik af en toe screenshotjes moet trekken omdat ik dus een vak over AI geef. En dan af en toe moet zeggen kijk hoe stom die is. En die moet ik af en toe even opfrissen. Ik zie zelf ook het nut er niet zo van in. Ja, ik schrijf al heel veel en ik vind dat ook heel leuk. Ik wil dat ook niet efficiënter doen. Mensen klagen nu al dat mijn nieuwsbrief te lang is. Dus als ik het met chat doe, wordt het helemaal langer. Het is een activiteit waar ik zelf plezier aan heb, aan schrijven. Dus ik zie zelf het nut daar niet van in. Maar ik snap aan de andere kant ook wel weer dat als jij een freelancer bent die onder druk staat, of als je een student bent die een essay moet schrijven, dat die verleiding heel erg groot is. Dus ik zou vooral denken: probeer die verleiding te weerstaan en probeer te ontdekken waar dat hem in zit. Ben je het ongemak aan het verminderen? Waarom doe je dat? Verdiep je in de wereld en de denkwijze van mensen die achter deze technologie zitten. Als je denkt, hoe moet dat dan binnenkort na de zomervakantie komt mijn boek hierover uit. Volg mij op mijn website.

ML Hoe heet je boek?

FEL Vierkante ogen

ML Die gaan we dan pluggen zodra die er is.

FEL Heel fijn. Maar dus verdiep je in die wereld. En ja, iedere keer als je denkt van ik wil even op chat staan, probeer je te denken aan die foto van die techbazen bij Trump. Dat helpt voor mij heel erg. dat zijn de mensen die je meer macht geeft

NYD Die profiteren

FEL Die profiteren, zeker.

SPONSORBLOK

NYD even alle zeilen bij voor onze sponsor e-sim service app SAILY!

ML stel

NYD ja

ML je gaat op reis

NYD en ik neem mee?

ML nou, je hoeft dus niet per se iets mee te nemen. Opzich zou ik het aanraden een onderbroek in te pakken, maar ik bedoel: als je wil kunnen internetten op.. het internet

NYD mooi gezegd

ML ja. Dan hoef je niet langer te klooien met een fysieke simkaart. Simkaarten kunnen tegenwoordig ook electronic zijn

NYD E

ML een e-sim ja. En Saily biedt dergelijke e-sims aan, aan eenieder die graag de paden op de lanen in wil en tochhhhhh online wil blijven

NYD ik herinner mij van vroegere reizen: stress en paniek om hoge datakosten, geklooi met kleine simkaartjes, maar die tijden zijn dus voorbij

ML jazeker, je downloadt de Saily app, je kiest je bestemming en databundel, installeert de e-sim en zodra je voet zet op buitenlandse bodem, ben je CONNECTED

NYD Maar dat is geweldig!

ML Ontstijg uit het groot krakelie, met de e sim van Saily

NYD wat zeg jij?? groot krakelie???

ML Krakelen. Dat betekent luidruchtig ruziën, kibbelen of bekvechten - en dat voorkom je dan, als je een e-sim van Saily hebt. Snap je het nou eindelijk?

NYD dit slaat… als een tang op een varken

ML wil je nou internet in het buitenland of WAT?!?!?!

NYD ja, wel

ML saily. download het

NYD duidelijk

ML Maak gebruik van de EXCLUSIEVE korting die wij mogen aanbieden: Ontvang - EXCLUSIEFF - 15% korting op Saily databundels! Gebruik de code DAMNHONEY (aan elkaar) bij het afrekenen

NYD Download de Saily-app of ga naar saily.com/damnhoney

ML *en ontstijg aan het groot krakelie

[EINDE SPONSORBLOK]

ML Ja, we hebben het al een uur over AI, maar achter heel veel van dit soort

technologieën, daar zitten programmeerders achter, mensen die informatica hebben gestudeerd. Want jij zegt ook wel, ik heb jou een paar keer horen zeggen, iedereen zou eigenlijk moeten leren programmeren. Wie programmeren er nu?
FEL Ja, dat is dus een hele interessante vraag. En als je kijkt naar onderzoek, ik vond het zelf echt heel erg herkenbaar, maar ook schokkend. Er is onderzoek gedaan onder 18 -jarigen. Wie gaat nou informatica studeren en wie niet? En de belangrijkste persoonskarakteristiek die ervoor zorgt dat je géén informatica gaat studeren voor jongens en meisjes, dat zijn mensen die de wereld graag willen veranderen. Die geloven in social change.
NYD Dit vond ik ook zo een heftige statistiek. Want ja, de digitale wereld is zo belangrijk in deze wereld. En daar zitten dus voornamelijk mensen die dat niet als eigenschap hebben van ik wil de wereld een stukje beter, mooier, gelijkwaardiger maken
FEL geen social change
ML Die willen alleen maar meer geld, meer winst en die willen prestige.
FEL Nou, ik zou eigenlijk nog meer willen zeggen.. Als je kijkt naar een curriculum Informatica, dan denk ik ook: it tracks dat die mensen niet komen. Want wat leer je dan in je eerste jaar? Wiskunde, wiskunde, algoritme, statistiek, computerkunde. Dus als jij als mens die geeft om social change op open dagen gaat kijken. Hey, Wat doen ze daar? Wat leer ik daar? lineaire algebra.
NYD Het gaat totaal niet over social change, zeker niet in het eerste jaar
FEL Eigenlijk ook in geen ander jaar. Dus soms staat dat dan wel in zo 'n brochure. Ik zat laatst zo 'n screenshot te maken van de brochure van de VU. En dan zeggen ze, oh ja, participeren in de digitale wereld of helpen de digitale wereld te bouwen. Ik wil dat. En dan volgende screenshot is dan het curriculum. En dat gaat dan er dus totaal niet over. Dus ik vind het niet raar dat die mensen niet komen. Het meeste waar ze om gaat, denk ik, voor zover je dat dat een 18 -jarige echt kan vocaliseren, is het doen van iets wat echt heel moeilijk is. Dus Informatica heeft op hele slimme wijze in de beta -hoek gemanoeuvreerd. En we voelen allemaal wel aan aan de samenleving, dat dat is waar de echte goede, de echte slimmerikken zitten. Want ja, kijk, ik weet in ieder geval eigenlijk niet wat jullie hebben gestudeerd. Dus bij voorbaat excuses.
NYD Ja, kom maar hoor.
FEL Mensen die allemaal niet echt heel veel kunnen, die gaan filosofie studeren.

NYD Media en cultuur!

FEL Of mediawetenschap.

ML Ik heb wel nog een blauwe maandag geneeskunde gestudeerd hoor. Maar daarna Nederlands

FEL ja dat is allemaal een beetje prepakket. En wat word je daar nou mee? Later de frietjes bakken bij de McDonald's. Terwijl bij de informatica, daar is het beeld dan ga je ook later bij Google werken of op de Zuidas. Die studies die toegang geven tot high -prestige beroepen, die worden gezien als heel moeilijk. En daar is vaak dan ook selectie. En daarin zit informatica. Dus in die mix van dingen die misschien wel net zo moeilijk zijn als natuurkunde of wiskunde. En ik denk dat dat een soort aantrekkingskracht heeft op een bepaald type mens. Van, oh nou, ik ga daar hele moeilijke wiskunde doen en uiteindelijk kiezen dus mensen die voor social change staan, die kiezen dat dan niet. Sommigen wel natuurlijk, maar die kiezen het in weinige, in lage nummers. En dan kom je op zo 'n studie. Nou, dan word je gebombardeerd met wiskunde, wiskunde, wiskunde. En dan kom je dan uit. Ik zeg soms wel eens van als 18 -jarige was ik heel breed geïnteresseerd. Ik vond van alles leuk. Nou, toen heb ik 17 jaar op twee TU's gezeten. En dan kom je daar soort van zo uit als zo 'n mini -eendimensionale denker. En toen op een gegeven moment dacht ik... Toen kwam ik weer boven en dacht ik, waar was ik al die tijd? Wat is er gebeurd? En dat gaat heel langzaam. Iedereen om je heen denkt ook op die manier. Alle professoren denken zo, alle andere studenten denken zo.

NYD En als je het hebt over die manier, wat bedoel je dan?

FEL Dus een wiskundige, algoritmische manier.

NYD En ook het idee dat dat dus allemaal heel objectief en los staat.

FEL Dat het heel neutraal is. Je kan het berekenen. En het is grappig, eerder in de aflevering zei je van ja, maar het lijkt me heel logisch dat je kijkt naar wat mensen doen. Nou, dat is dus niet logisch.

NYD Dat is dus niet logisch in de informatica

FL Dat zit nergens in die opleiding. Dus het enige wat je leert is hele ingewikkelde algoritmes bouwen. Vaak in je eentje. Weinig groepswerk. weinig connectie met de buitenwereld. Sterker nog, het beroep programmeur is zo gemaakt dat een programmeur alleen programmeert. Dus mensen die kijken of de software een beetje werkt voor iedereen, klanten bijvoorbeeld, zijn geen programmeurs. Dat zijn losse mensen. Dat zijn losse mensen, dat zijn testers. Dat zijn ook vaker trouwens

vrouwen.

ML Hebben die geen informatica gestudeerd?

FEL Soms wel, vaak hebben ze ook iets anders gestudeerd. Ook soms zij -instromers die op andere manieren in het vakgebied zijn gekomen. En die worden dus ook weer ondergewaardeerd. Dus een tester is niet technisch, want die test de software alleen maar. Dan ben je de hele dag met software bezig. En dus testen is kijken of het goed werkt. En dan heb je ook nog mensen die kijken wat moet de software eigenlijk doen. Zijn ook geen programmeurs. Die noemen ze Requirements engineers, dat moet allemaal een beetje technisch zijn. Requirements is een soort van ijzerpakket en zo 'n requirements engineer die gaat naar de klant en die gaat vragen wat die klant wil en die gaat het dan in hele precieze wiskundige taal opschrijven. Dat geven ze aan de programmeur en die programmeur die programmeert dan alleen maar. Die komen in zekere zin nooit buiten en die worden dus ook door hoe dat hele vakgebied geconstrueerd is geïsoleerd van de klant van de buitenwereld. Dat gaat allemaal via andere mensen, die dus niet de programmeur zijn, want die programmeur, dat is een beetje het karikatuurbeeld, maar dat is ook zo, moet je vooral de hele dag in een donker hok laten programmeren. Die moet eigenlijk niet buiten komen, want ja, als die buiten komt, dan gaat het maar mis. Want dat zijn mensen die sociaal geconstrueerd worden, die kunnen niet met mensen werken. En zo 'n opleiding, Reinforced dat eigenlijk door nauwelijks vakken te hebben waar je in de buitenwereld iets doet. En door al die saaie vakken, zoiets als testen of requirements engineering, die vakken worden in een opleiding al als lager gezien. Want dat heeft met menselijkheid te maken en dat is niet programmeren. Programmeren gaat niet over mensen. Programmeren gaat over lekker ingewikkelde algoritmes.

ML Het is zo bizar omdat de hele fucking samenleving gebruik maakt van alles. Al die technologieën. En dat je dan dus niet kijkt naar de mens.

FEL Mensen zien dat ook gewoon, dus in mijn vakgebied, totaal niet als hun verantwoordelijkheid.

ML Ik vind dat echt bizar.

NYD En is een programmeertaal dan objectief?

FEL Niks is objectief, zou ik nu zeggen. Mijn beperkte maar toch wel wat meer dan misschien gemiddeld voor een informaticus kennis van epistemologie. Alles wat we maken, daar zit het beeld van de maker in. In zekere zinnen. Een heel concreet

voorbeeld wat ik dus heel vaak geef, is dat de meeste programmeertalen alleen goed werken met westerse letters en cijfers. Dus als je, ik zei Arabisch, op jouw koffiebeker staan of in ieder geval Arabische letters. Ik weet niet of het Arabisch is, misschien is het Persisch.

NYD Het is Perzisch, denk ik.

FEL Ik denk dat het Perzisch is, maar niet van Arabisch script. Dat werkt dus niet goed in heel veel programmeertalen. Je kan het dan niet invoeren, de software loopt vast. En dus ook een computer gebruiken met je settings op Arabisch is super ingewikkeld. Omdat heel veel software toch ervan uitgaat dat de letters links naar rechts gaan. En dat als het dan rechts naar links gaat en als de letters aan elkaar geklikt moeten worden, zoals in het Arabisch gebruikelijk is. Ja, dat zit er dan niet goed op. Dus sommige stukken van de menselijke ervaring worden niet meegenomen en vanuit feministisch perspectief is ook nog wel interessant dat heel veel programmeertalen er toch een beetje van uitgaan dat je er zelf mee aan de slag gaat, dat je het uit gaat proberen dat je jezelf in je eentje in je slaapkamer misschien als jongetje leert programmeren dus er zit heel veel ingebouwd in: probeer het zelf maar uit er zit vaak weinig ingebouwd in: neemt jou mee aan de hand en zegt oh probeer dit is uit en probeer dat is uit, dus het gaat uit van een hele intrinsieke motivatie in die programmeertalen En niet van een interesse in andere dingen.
Dat zit ook wel in die systemen ingebouwd. in zijn interface ingebouwd, iets wat een REPL heet. En dat is een beetje een soort chatGPT, kan je je voorstellen, waar je vlot even programmaatjes in kan uitproberen. Dus als we er snel een programmaatje in doen, dan krijg je meteen antwoord. Dus daar zit een soort uitprobeerderigheid in. En we weten uit onderzoek dat jongens en mannen vaak heel uitprobeerderig zijn. Als jij thuis een nieuwe magnetron hebt, dan denkt je man misschien zo. Knopjes indrukken. Ja, en dan flikker je de handleiding weg en dan doet hij na een kwartier niet. Dan kom je als vrouw beneden. Jeroen, wat ben je nou aan het doen? Saskia, stil, ik ben bezig! Karikatuur, maar dat is ook wel een beetje...

ML Saskia Jeroen! *lacht*

FEL Ik dacht ik doe weer eens iets anders dan Henk en Ingrid. Dat is een beetje het beeld wat ook wel onderzoek laat zien. En dat komt misschien ook omdat vrouwen en meisjes niet zo worden aangemoedigd om met die technologie te spelen. Ik denk niet dat dat per se aangeboren is. Maar we weten in ieder geval dat dat zo is. Dus als zo 'n programmeertaal heel erg laat zien van: hier is de uitprobeerderige manier

van met mij spelen. En niet laat zien van: hier is de handleiding. Die zit er vaak gewoon niet eens op. ‘Handleiding, die gebruikt toch niemand!’ Zo 'n uitspraak is eigenlijk al een heel gegenderde uitspraak. Want daarmee bedoel je eigenlijk dat lezen mannen toch niet. En vrouwen zouden het wel willen, maar daar zit het niet op. Dus er zijn een hele hoop dingen aan te merken aan programmeertalen en omgevingen waarvan je zegt, het beeld van de gebruiker zit erin. En het beeld van die gebruiker is de meneer die het zelf gebouwd heeft.

NYD En valt dit dan nog enigszins aan te passen? Of zit het er al zo diep in?

FEL Dus vroeger dacht ik, als nou gewoon meer mensen leren programmeren, dan gaan die allemaal de wereld beter maken. Maar dat is net zo 'n beetje wat we er eerder over hadden: Als gewoon meer mensen in de wetenschap gaan, meer vrouwen in de wetenschap gaan, dan past die wetenschap zich aan.

ML Dus het is ook weer vragen van mensen om een corrupt systeem van binnenuit. Maar dat lukt niet.

FEL En de vaardigheden die je leert op een informatica opleiding helpen je daar niet bij. Dus als je zegt, meer meiden moeten informatica gaan studeren, vervolgens krijg je, ik had letterlijk zes programmeervakken, vijf vakken over het maken van programmeertalen, drie vakken over databases. Wat heb ik dan geleerd? algoritmes schrijven. En het grappige is ook wel dat dus toen ik in eerste instantie een beetje erachter kwam van oh, die wereld is niet feministisch, toen dacht ik zelf ook een technische oplossing. Weet je wat ik ga doen? Ik maak een feministische programmeertaal. Kijk, mijn oplossing is techniek. En nu denk ik ja, dat is dus precies wat een techno optimist zou denken. En nu denk ik veel meer van ja oké, leuk dat ik die programmeertaal gemaakt heb. Hartstikke cool dat mensen het gebruiken. Het is in 71 talen vertaald.

NYD dat is Hedy toch?

FEL ja, hedy.org, gratis en open source. Het wordt heel veel gebruikt wereldwijd. Hartstikke cool. Maar, de oplossing is niet een technische oplossing. De oplossing is niet met een of ander super aantrekkelijk snoepje... meer mensen lokken naar deze speeltuin... waar vervolgens allemaal roestige spijkers op de grond liggen.

ML Waar je kapot gemaakt wordt

FEL Nee, nee. Misschien eerst ook even die speeltuin een beetje schilderen en zo. En wat boompjes planten.

ML En die spijkers weg

FEL En die spijkers weg. Dat is veel moeilijker. En dan ben je op een systemisch probleem gekomen... waarbij de mensen die dit kunnen veranderen… de problemen niet zien en als we de problemen al zien die met technologie willen oplossen en de andere mensen, de normale mensen die niet informatica gestudeerd hebben

NYD jij zegt het hè

FEL ik mag dat zeggen, je mag over je eigen groep net iets andere slurs gebruiken dan over andere groepen. Jullie zien die problemen ook. Jullie zien ook de toxiciteit van social media. Maar als je weinig kennis hebt over hoe het gebouwd is, dan denk je misschien, ja, zo is het nou eenmaal. Dat is een soort natuurlijke force

NYD Ja, zoals bijvoorbeeld het eindeloos kunnen scrollen... Of dat ChatGPT een persoon lijkt te zijn. In plaats van Google wat veel afstandelijker is. Dat heb ik allemaal van jou geleerd overigens. Niet dat ik het zelf bedacht heb. Daar denk ik inderdaad als gebruiker niet over na. Dat is gewoon hoe het is. Maar het hoeft niet zo te zijn.

FEL Juist. En dan is er dus de groep van mensen die daar iets aan kan veranderen is heel klein. En die groep moet dan dus eerst op verschillende manieren opgeleid worden. En vroeger dacht ik dus nou, als gewone mensen kunnen programmeren, kunnen ze dat ook. Maar ja, dat kunnen ze niet, want je moet toch best wel veel weten om dat te kunnen. En de groep van informatici, om die dan feministischer te maken, dat probeer ik ook. Maar ja, dat is ook niet echt een gezellige business, want dan gaan mensen allemaal roepen van Felienne komt informatica woke maken.

NYD I disagree!!

FEL ja precies, dus nu denk ik uiteindelijk, In de wereld waar we nu in zijn, is de beste strategie... En je moet ook altijd het soort activisme doen wat je zelf vol kan houden. En op een gegeven moment dacht ik, ik kan niet nog tien jaar naar informaticamensen toegaan en zeggen, ben eens meer feministisch, want dat eet mijn ziel op. Ik kan dat niet. En misschien is het wel effectief, want soms zie ik echt wel verandering en dan mailen mensen mij van, dankzij jou ben ik er anders naar gaan kijken.

ML Maar het duurt zo lang.

FEL Nou ja, voor mij… Het is te soul draining. Het beste wat ik nu kan doen is tegen gewone mensen zeggen: die informatici zijn gewoon niet onze vrienden. Dat is een boodschap die meer resoneert. Dat als ik dat tegen mensen buiten mijn vakgebied

vertel, dan gaan er opeens allemaal puzzelstukjes op de plaats. Want iedereen voelt dat wel een beetje aan. Dat die softwareboys niet onze vrienden zijn en het software niet gemaakt is voor onze benefit. En dan krijg ik dus veel meer dat mensen zeggen, oh, ik snap dat. En dan moeten we denk ik eerst een soort pas op de plaats waar we met een grote groep mensen zeggen: deze technologie willen wij niet.

NYD Dus dan komen we weer terug op het hele, ik wil niet een smartphone en ik ga niet op social media, daar komen we dus nu meteen weer terug.

FEL Dus als we daar met grotere getalen van afgaan en soms kan dat echt al een klein groepje zijn, wat je nu bijvoorbeeld ziet van WhatsApp naar Signal. Als je met een paar mensen gaat, als niet meer iedereen op een platform zit, dan schuif je misschien… Dat moeten we eerst doen en dan kunnen we langzaam ook ondertussen misschien de informatica een beetje veranderen en de informatie veranderen. Dat zou ik ook graag willen en daar probeer ik me ook hard voor maken om die curricula informatica te veranderen. Maar ja, dat is lastig, want daar zitten al die mensen die van moeilijkheid houden. Maar ja, omdat dus nu die subset van mensen die er echt iets aan kan veranderen zo klein is, denk ik niet meer dat dat nuttig is. Je moet eerst gewoon in verzet komen. En overal gewoon, weet ik niet, posters van de inauguratie van Trump gaan plakken ofzo

ML Om mensen wakker te schudden met dit is niet de technologie die ons dient.

FEL En het is ook gewoon niet leuk. Ik vind ook gewoon op social media zitten.. zelfs LinkedIn

NYD Sorry, maar juist LinkedIn is niet leuk. *lacht*

FEL Gingen we allemaal van Twitter af. Waar gaan we naartoe? Gaan we naar LinkedIn? Het is gewoon helemaal niet leuk meer om erop te zitten

NYD Soms is het wel leuk, dat is het erge.

ML Nou, ik vind het wel echt steeds minder leuk. Dat merk ik wel.

NYD Ik ook, maar als het nul leuk zou zijn. dan zouden we er niet massaal op zitten.

ML Nee, dat is waar. Het is. Het is. Ik snap wat je bedoelt, maar er zit natuurlijk wel iets leuks aan. Mag ik wat vragen? Want kijk, je hebt dan vaak nu. Er is wel natuurlijk meer verzet en meer zorgen over al die Amerikaanse dingen zoals Meta en zo. Of dan heb je Twitter en dan krijg je Blue Sky. Zeg maar zijn die alternatieven wel echt veilig? Of zeg maar als je op Blue Sky gaat, is dat dan wel echt beter? Is dat dan open source? Want open source, dan heb ik het idee dat jij dat zegt van nou, dat is iets wat je wil, omdat mensen daar ook wel semi zelf in dingen kunnen aanpassen of

zo.
FEL Ja, dus Blue Sky is in zekere zin iets beter, omdat het onderdeel is in zekere zin van de fattyverse, dus technologieën die aan elkaar geklikt kunnen worden. Dus je kunt bijvoorbeeld Mastodon en BlueSky aan elkaar klikken. En je kunt, Laurens Verhagen van Volkskrant heeft dat laatst geprobeerd, al je BlueSky volgers kan je migreren naar een ander platform. Dus in die zin ben je dan meer Je bent eigenaar van je eigen publiek. Dus als je denkt, deze mensen doen dingen die ik niet fijn vind, dan kan je weg met behoud van je publiek.
NYD dat is heel fijn ja
FEL Ik heb nog steeds pijn dat ik ooit veel Twitter -volgers had. Die heb ik al kwijt geraakt. Dan had ik natuurlijk niet daar al mijn geniale kennis gratis op dat plafond moeten zetten. Dat heb ik zelf gedaan. Dus daarvan kan je zeggen, die migreerbaarheid maakt het beter. Want dan ben jij zelf in charge. Dus je kan daar weg. Zorg er misschien voor dat die platforms beter voor jou zorgen, want ze willen niet dat jij weggaat. Je bent minder een captive audience, maar ook BlueSky doet weer investeringen in AI en werkt weer samen met bedrijven waarvan we denken misschien ook wel niet. En het blijft natuurlijk, al die platformen zijn erop gemaakt om jou erop te houden. Met aangeraden tijdlijnen en het lange scrollen en het Mastodon doet dat minder. Dat is nog wat meer open dan Blue Sky. Maar ervoor zorgen dat dingen viral gaan. Ja, trending topics. Dat zijn allemaal manieren om jou erop te houden. To do what? Wat doe je daar dan? Een beetje scrollen. Ben je daar nou echt? Is dat wel echt leuk? Ja, en is het nuttig? Is het waardevol? En van dat vroege Twitter, ik mis dat echt heel erg. Ik heb daar zoveel van geleerd. Ook omdat je daar heel makkelijk met andere wetenschappers uit andere vakgebieden kon je volgen. Die dan voor jou een beetje hun vakgebied behapbaar maakten. Die deelden daar hun werk. Dus dat was echt wel heel mooi. Maar ik denk dat ik wel al jaren en jaren niet meer kan zeggen: Ik heb echt wat opgestoken op Blue Sky ofzo.

Wat ik ook niet ergens anders had kunnen lezen. Je kan echt ook wel wat ik dan daar lees en dan toch weer veel stukken uit andere... media die ik ook anders wel had kunnen lezen. Als je zo 'n mooi gecureerde RSS feed hebt, zo 'n manier dat is allemaal afgeschaft, want dat was niet kapitalistisch uitbuitbaar. En als je gewoon een aantal goede blogs volgt in een simpel software pakket, kan je denk ik op hetzelfde niveau wel komen als je doel is om daar kennis op te halen. En ik geloof

dat dat toch wel het meeste mijn doel is.
ML Dus bij alles eigenlijk, ook bij de alternatieven, heb je dan toch weer het gevoel van het is kapitalistisch uitbuitbaar, dus uiteindelijk zou het ook wel weer kunnen dat dat allemaal weer groot wordt en dat daar machtsmisbruik wordt gemaakt of misbruik van.
FEL Ja, en dat vooral mijn aandacht getrokken wordt door dingen die je niet wil. Dus dat is nog het meest fundamentele. Dat het hele vroege Twitter, toen had je ook nog niet eens retweeten. Dan moest je zo letterlijk ervoor RT zetten om iets te retweeten.
NYD Ja, inderdaad. Ja, dat komt weer terug. Ja, dat is zo.
FEL 2008 hebben we nog, weet je. Dus je ging ook niet viral. Dat zat er gewoon helemaal niet op. En ook gewoon mensen mentionen. Dat kon je wel letterlijk opschrijven, maar dat was nog niet een interface. Dus dat was niet gemaakt. om jouw aandacht te grijpen. Dat was gewoon gemaakt om met elkaar te babbelen. En steeds meer features zijn er gekomen om jou verslaafd te maken. Soms opzettelijk, soms een beetje soort perongelijk gebeurde dat gewoon.
NYD we worden een beetje gegijzeld,door al die techbro’s
FEL Er zou zo 'n pop -up moeten komen. Heel vroeger toen we net laptops hadden, zat daar zo 'n programma op. Volgens mij heette dat WorkPace ofzo. Na een kwartier kwam er dan zo 'n pop -up. En dan zei die van stop even met computeren. Want het is ongezond
ML ga even lopen
FEL Dit zou op die social media moeten komen. Maar dan kan je ook zelf jezelf aanleren. Dat als je x -tijd zit te scrollen. Wat ben ik nu aan het doen?
NYD Ik heb nu wel echt de timer aangezet. Dat helpt wel hoor. 30 minuten Instagram per dag.
FEL En heel vaak denk je, dan lees ik iets. En ik ben nu dus bij meii social media vrij. Dus dan lees ik iets en dan ben ik halverwege.
En dan denk ik, oh even een browser tapje openen om te scrollen. En dan denk je, oh wacht ik kan niet scrollen want het is mei. Maar dat is ook heel interessant om dan te observeren. Oké, wat maakt mij dit nu doen? Kan ik niet gewoon dit stuk wegklikken? Ik heb ook wel zo 'n tablimiter in mijn browser zitten, dat ik maar tien tapjes open mag, want ik heb wel einde van de week zo 'n 86 tapjes open.
ML same

FEL En want ik ben dit aan het lezen en blijkbaar ben ik afgeleid, kan ik gewoon een conclusie trekken? Hé, dit stuk is saai, ik close dit tapje, maar ik weet het niet. Dan ga ik nog even hierna scrollen. Je moet het eens proberen, want het is het moeilijkste wat er is als mens, om te voelen van wat gebeurt er nu in mij? En de hele wereld, denk ik, Probeer dat gevoel te onderdrukken met scrollen.
ML Je kan het dus ook bijna niet vragen van een individu, van sommige mensen wel, maar je kan het niet vragen van alle individuen dat ze bij zichzelf gaan voelen waarom zit ik nou te scrollen? Dit is iets wat dus vanuit dat systeem moet komen.
FEL Zeker, maar ja, maar... Ik denk dat we wel eerst door die fase heen moeten dat meer mensen gaan proberen om dit te voelen. Zodat er meer buy -in komt om dat systeem te veranderen. Gelukkig zijn mensen, Kim van Sparrentak bijvoorbeeld in de EU, heel goed mee bezig met dat endless scroll afschaffen. Dus dat gaat goed, maar we moeten eerst meer zelf hier van bewust zijn dat dit gewoon digitale cocaïne is die gemaakt is om ons verslaafd te houden. En dan moet je toch net zoals met andere dingen in de wereld waar we uiteindelijk van gezegd hebben, zoals sigaretten, nog niet goed genoeg, maar toch redelijk aardig: Dit is zo giftig. Het moet weg. Het moet weg uit restaurants, het moet weg uit jongeren hun leven, want het is te slecht om waar te zijn. Dat heeft natuurlijk ook heel veel tijd en heel veel moeite en rechtszaken en legislation en burgeractivisme gekost om dat voor elkaar te krijgen. Maar dat begint wel met een bewustzijn van: het is slecht voor ons. En ik moet het dus ook niet de hele dag doen. En dat is ook heel moeilijk.
NYD Zou je dan willen zeggen dat informatica niet per se de hoek is waar we het moeten zoeken als we een gelijkwaardigere wereld willen, omdat het systeem te verrot is?
FEL Ja, omdat de mensen die daarin zitten de problemen niet zien en niet opgeleid worden om die problemen te zien. En in de first place al, de mensen die komen die zien die problemen al niet. Dus dat moeten we echt wel samen doen, zou ik bijna willen zeggen, door te zien dat dit niet mensen zijn - En dat is denk ik niet heel moeilijk te zien op dit moment - vroeger was dat lastiger, meer onder de oppervlakte. Niet moeilijk om te zien als je gewoon naar Mark Zuckerberg kijkt. - en ik bedoel ook, een paar maanden geleden zit hij bij Joe Rogan in de podcast. Dat moet toch een reden zijn voor iedereen om te zeggen, ga van Instagram af, al heb je een grammetje feminisme. En dat zegt hij daar, Mark Zuckerberg: Het grootste probleem

van Corporate America is dat het te feminien is geworden.
ML Ja, dat zei hij. Ja, klopt.
FEL Mark Zuckerberg bij Joe Rogan. Ik wil toch gewoon zeggen, Nu gaan we van WhatsApp af, toch? Je gaat naar dat domme icoontje en je klikt op delete. Als dit niet een fireable offense is, I don't know what to tell you. Ga eraf gewoon
NYD Oké, wat zou je ons dan aanraden? Want wij zitten natuurlijk op Instagram. En daar hebben we een enorm bereik. En daar hebben we ook een groot bereik van mensen die zeggen feminisme bahbahbah, moeten er niks van weten. en dan nu 200 afleveringen later toch wel zichzelf feminist noemen dus zou je dan zeggen start we hebben gewoon damnhoney.nl je hebt ook natuurlijk felienne.nl waar je ook je nieuwsbrieven enzo publiceert is dat het is dat dan de weg?
FEL ja, als je dus… als je jullie al bent zou ik zeggen ja ik kan me heel goed voorstellen dat zeg maar kleinere creators niet die vrijheid hebben, omdat ze dat gewoon echt nodig hebben om hun naam te maken. Ook bijvoorbeeld Substack. Mijn nieuwsbrief zit dus niet op Substack, want zij sponsoren ook websites waar je allerlei nazi -propaganda dingen kan kopen.
NYD Dit is zo irritant
ML Elke keer denk je er is een nieuw platform, laten we hier gaan.
FEL Dan zitten er weer vervelende programmeurs achter.
ML Verrassing, want ze zijn allemaal fascistisch!
NYD Eigenlijk blijkt uit dit gesprek dat jij alles moet gaan programmeren voor iedereen. Kan dat?
FEL Dat zou leuk zijn. Maar ik zit zelf niet op Substack. Dat hoort misschien ook wel met mijn brand, maar dat heb ik misschien niet per se nodig. Ik neem het mensen niet kwalijk dat ze daar op zitten. Want ik begrijp dat het een veel makkelijkere manier is om een groot platform te bereiken. Maar wat ik wel hoop is dat mensen op een bepaald punt kunnen denken: Oké, nou ben ik er wel. Nu stap ik toch over op zelf een nieuwsbrief. En zeker als je op Substack zit, dan is het niet moeilijk om te migreren. Want je hebt dan al die e-mail adressen. Dus je kan dan... Je mist natuurlijk wel de ene substack raadt de andere substack aan en dan kunnen ze je niet meer lezen in de substack app. Dus je mist wel... Maar die prijs is wel te betalen. En ja, je kan ook proberen in ieder geval om te cross-posten. Dus er zijn websites, Just Crosspost bijvoorbeeld, kan je makkelijk zoeken. Waar je kan cross -posten, dat is dus op meerdere platforms posten. Dus dan ga je niet naar Instagram, maar je

gaat naar die website en daar klik je dan aan. Ik klik het op BlueSky en LinkedIn. Ik zet het overal in één keer op. Dan kost het niet meer moeite en dan heb je het dus overal gepost. En dan kun je misschien een gedeelte van je publiek mee krijgen. En uiteindelijk is het een beetje de balans. Dus ik wil helemaal niet zeggen voor mensen wat ze moeten doen. Maar het is de balans tussen een groot publiek krijgen en daar een boodschap kunnen vertellen. En het goede voorbeeld geven en ook de boodschap vertellen. Ja… dit is wat Mark Zuckerberg is en ik wil die platforms niet consumeren. Dus ja, die vergelijking met vegetarisch zijn vind ik een hele goede vergelijking. Want het kost jezelf in gemak en in lekkerheid. Een Linzenburger is gewoon niet zo lekker als een biefstukje. Zo simpel is het. Voor mij in ieder geval. Dus het kost jou zelf en het is irritant en je moet erover nadenken, want de default is nog wel heel steeds vlees of Big Tech. Maar op een gegeven moment heb je gewoon zoveel dingen gezien dat je denkt, het smaakt me gewoon niet meer. Maar deze Big Tech, ik wil, ik en ik ben dus voor Big Tech op dat punt gekomen dat ik gewoon bij iedere hap technologie denk: ik wil dit zelf niet.

NYD Precies waar de brief die we voorlaatsten over veganisme van Kim, die ging precies hierover. Zij snapte niet van ethisch, je kan er toch gewoon geen dierlijke producten meer eten of gebruiken. En dat is voor jou precies op de tech vlak. En wij zitten dus bij allebei deze dingen nog van la la la. Ik wil het allemaal niet weten. Ik weet het eigenlijk wel.

FEL Maar begrip daarvoor en ieder lapje vlees wat je laat liggen is er weer één. Dus ieder platform wat je zegt, oké we gaan wel op Insta, snap ik voor jullie echt wel. Maar je probeert dan bijvoorbeeld WhatsApp. Kijk gewoon, zeg maar quit what you can. Kijk waar je af kan of wel voor jullie zakelijk, maar misschien minder privé. Ieder hapje wat je niet neemt is er gewoon weer één.

ML Ik ben er nog niet hoor.

FEL Ik ben ook niet bij de vegetariërs. Ik zat ook lekker net mijn cappuccino met koemelk te drinken. Want ik vind het gewoon veel lekkerder dan havermelk

ML Laten we afsluiten met de volgende vraag. Een vraag die NRC ook al vroeg aan jou. Hoe ziet de wereld van AI eruit in 2030 en wat is het beeld dat je voor de krant schetst dan?

FEL Ik had een positief beeld gemaakt. Wat als het lukt? Zij denken wat als het lukt als iedereen AI gaat gebruiken. Alle vrouwtjes hebben naar Reese Witherspoon geluisterd.

ML Zij heeft ook gewoon aandelen in de AI.
FEL Slimme vrouw. Dus ik had het juist een beetje omgedraaid. Dat we na een tijdje allemaal het beu werden met die AI -slop. En dat juist de menselijkheid weer terugkwam. Dat we het allemaal een beetje beu werden van de LinkedIn. Van het glad getrokken.
ML Het is ook saai. Het is allemaal hetzelfde.
FEL Het begon dan met dat een hele dunne krant op je mat ploft. Heerlijk. Nu staat op internet maar zo 'n krant dat je gewoon de krant weer uit kan hebben. Gewoon een dunne krant met een paar opiniestukken.
ML Heerlijk
FEL Dat we zijn gegaan naar platforms. waar je echt lid van wil worden. Dat schreef ik ook in een ander stuk, dat die journalistieke disruption van Blendle gewoon niet heel goed gelukt is. Ik denk omdat mensen ook graag ergens op zitten. Ik ben een Volkskrant-lezer.
NYD Verbinden aan iets, als onderdeel van identiteit
FEL Juist, dat je een aantal platforms krijgt, ook De Correspondent is daar juist wel heel goed in geweest. Of Follow the Money. Die hebben gezegd, wij zijn een club en je bent daarbij. Je krijgt ook stukken, maar je bent ook, je helpt ons ook bestaan. Dus ik hoop dat we een beetje naar dat soort journalistiek gaan. Iets waar je bij hoort en niet dat toch ook grote, serieuze kranten in Nederland meedoen aan de hype en dat ze dan denken, oh, we moeten hier weer iets over. En dat we dus meer zijn gaan zeggen van ja, het mag ook wel wat minder. Het mag wat diepgavender en wat menselijker. Dus ja, dat was een beetje mijn toekomstbeeld van we hebben het geprobeerd. Ja, het was gewoon niet echt een succes. Dat hele internet.
En ik sloot zo af met dat dan mijn brugklassers in de klas zouden zeggen van ja maar mevrouw, waarom lezen we een papieren boek? Waarom lezen we eigenlijk niet internet? We hebben dat geprobeerd. Met journalistiek op internet, het was het niet. Dat was het gewoon niet. Kan ik lange verhalen over vertellen.

Goeie reden waarom we dat niet meer doen. Vroeger mocht ik ook sigaretjes opsteken in de klas. Ik mocht jou tikken met een lineaal. Toen denk ik nog wel. Nou, dat was ook een mooie tijd. Maar ja, we zijn toch vooruit gegaan als mensheid.

We zeggen nee, sigaretten, tikken, dat doen we niet meer in de klas. Nou ja, AI ook niet. Dat was een beetje mijn... in mijn toekomstblik.

ML Ach, ik hoop het. Ik hoop het.

EINDTUNE

NYD Dan was dit aflevering 281. Dankjewel Felienne! Ik hing aan je lippen. Op felienne.com of .nl, kan allebei, dat schrijf je overigens met dubbel N. Vind je nog veel meer, Felienne. En dus ook de wekelijkse nieuwsbrief over AI die zonder AI geschreven wordt en razend interessant en leuk is en alles. Dus ga vooral lezen en ja, doe dat. Shownotes vind je - samen met het transcript op damnhoney.nl/aflevering-281

ML Daniël van de Poppe bedankt voor de edit en bedankt onszelf voor deze studio,

NYD we hebben een nieuwe studio!

ML Dit is de eerste aflevering die we daarin hebben opgenomen. Bedankt Daniel voor het bouwen van de fokking studio, want dat heeft hij wel gedaan. Heel erg bedankt. Liesbeth Smit bedankt voor onze website en Lucas de Gier bedankt voor de jingles

NYD Daria, Paulien, Paula, Pieke, Guusje, Maaike, Anna, Claartje, Gita, Maaike, Julia, Yvonne, Cheyenne, Xiao-Mei, Isa, Elke en Baukje!

ML Post stuur je naar info@damnhoney.nl. Geld stuur je naar petjeaf.com/damnhoney.

NYD Of niet

ML Zelf weten